

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра полоністики

**ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС СУЧАСНОГО МЕДІАПРОСТОРУ:
ПОЛЬСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТИ**

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки IV курсу бакалаврату,
ОП «слов'янські мови та
літератури
(переклад включно), перша
- польська»
спеціальність 035 «Філологія»
Оса Яна Вікторівна
науковий керівник:
к.філол.н
Тетяна ХАЙДЕР

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

Кафедри полоністики

протокол №10 від «21» травня 2024 року

завідувач кафедри (підпис)

д.філол.н., проф. Ростислав РАДИШЕВСЬКИЙ

КИЇВ

2024

АНОТАЦІЯ

Оса Я.В. Політичний дискурс сучасного медіапростору: польський та український контексти – Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього-професійного рівня бакалавр за спеціальністю 035 – Філологія, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут філології, Київ, 2024.

Дослідження сучасного політичного дискурсу в українських та польських мас-медіа є актуальним через потребу систематизації великого обсягу інформації, що потребує пояснень відповідно до сучасних реалій. Це дослідження спрямоване на виявлення та аналіз мовних маніпуляцій у політичних виступах в контексті України та Польщі на прикладі конкретних політичних діячів. Основні завдання включають визначення мовних маніпуляцій, виявлення маніпулятивних елементів у виступах політичних діячів та порівняння впливу маніпуляцій у політичному дискурсі України та Польщі.

Зокрема, аналіз прийомів, які використовують політичні лідери Анджей Дуда та Володимир Зеленський, виявив закономірності у використанні мовних засобів для побудови політичних наративів. Проведене порівняння мовних стратегій українських та польських лідерів виявило культурні та національні особливості політичного дискурсу. Отримані результати показують важливість мовлення для політичних діячів і як важливо розуміти його для ефективної політичної комунікації.

Список використаних джерел містить перелік праць науковців та медіаматеріалів, які були використані під час дослідження. Додатки включають перелік мовних одиниць, які були використані в роботі для аналізу.

Ключові слова: *політичний дискурс, медіапростір, мовні маніпуляції, контент-аналіз, Анджей Дуда, Володимир Зеленський, українські медіа, польські медіа, медіаграмотність.*

ANNOTATION

Osa Y. Political Discourse of Modern Media Space: Polish and Ukrainian Contexts – Qualification work for obtaining the educational and professional level of Bachelor in speciality 035 – Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Institute of Philology, Kyiv, 2024.

The study of modern political discourse in Ukrainian and Polish mass media is relevant due to the need for systematizing a large volume of information that requires explanations in line with contemporary realities. This research aims to identify and analyse linguistic manipulations in political speeches within the contexts of Ukraine and Poland, using specific political figures as examples. The main objectives include identifying linguistic manipulations, detecting manipulative elements in the speeches of political figures, and comparing the influence of manipulations in the political discourse of Ukraine and Poland.

In particular, the analysis of the techniques used by political leaders Andrzej Duda and Volodymyr Zelenskyy revealed patterns in the use of linguistic means to construct political narratives. The comparison of the linguistic strategies of Ukrainian and Polish leaders revealed cultural and national characteristics of political discourse. The obtained results demonstrate the importance of speech for political figures and highlight the significance of understanding it for effective political communication.

The list of references includes works of scholars and media materials used during the study. The appendices include a list of linguistic units used in the work for analysis.

Keywords: *political discourse, media space, linguistic manipulations, content analysis, Andrzej Duda, Volodymyr Zelenskyy, Ukrainian media, Polish media, media literacy.*

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	6
1.1. Роль мови й політичного дискурсу в медіапросторі	6
1.2. Формування політичного дискурсу в мові	10
1.3. Мовні засоби впливу у медіа	12
1.4. Сугестії у мовному дискурсі	16
1.5. Сучасні підходи до аналізу мовного дискурсу	21
РОЗДІЛ 2. МОВНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА	26
2.1. Методи політичного маніпулювання	26
2.2. Особливості вимог до політичної мови відповідно до її джерела.	31
2.3. Психологічний аналіз політика на основі його висловлювання	33
2.4. Особливості та засоби маніпуляції у польських медіа	36
2.5. Особливості та засоби маніпуляції в українських медіа	42
2.6. Порівняння вживання мовних засобів у різних медіапросторах	46
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТОК 1	62

ВСТУП

Дослідження сучасного політичного дискурсу в українському та польські мас-медії стає актуальним завдяки необхідності впорядкування величезного обсягу неупорядкованої інформації. Ця інформація потребує систематизації та пояснень, які враховують сучасні реалії та відповідають визнаним нормам ідей, таким як «дискурс», «політичний дискурс», «медіапростір» та інші пов'язані концепції.

Актуальність дослідження політичного дискурсу та сучасного медіапростору українських та польських мас-медіа очевидна в сучасних умовах. Ці дві теми, хоч і різні за аспектами, є тісно пов'язаними у своїй суті. Політичний дискурс є лише частиною медіапростору, оскільки він відображається і визначається через медійні форми та засоби.

Практичне значення дослідження українського та польського медійних просторів є вкрай важливим, особливо з урахуванням неперервного зростання впливу медіа в сучасному світі. Це відкриває нові можливості для вивчення історії формування медіапростору в українському та польському контекстах.

Метою дослідження політичного дискурсу в українських і польських мас-медіа є ознайомлення зі способами маніпуляцій, тематикою та формальним впливом, які політичні спікери ілюструють у своєму мовленні. Також метою є повне розуміння того, як комунікація використовується в різних контекстах. Для досягнення цих цілей необхідно визначити ключові поняття, такі як дискурс, мас-медіа, медіапростір тощо, для вибору правильних мовних одиниць для оцінювання. Наступним кроком є дослідження історії виникнення науки про медіа. Заключним теоретичним завданням є конкретизація інструментів медійного мовлення та їх класифікація. Практична частина полягає у аналізі мовленнєвих одиниць та коментарів на основі раніше зібраної інформації.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні **завдання**:

- з'ясувати чим є мовні маніпуляції і який їхній вплив на мовлення спікерів.
- виявити маніпулятивні елементи у мовленні політичних діячів українського та польського мас-медіа.

- зіставити вплив маніпуляцій у політичному дискурсі польського та українського медіапростору.

Об'єктом дослідження є політичні медіа контексти України та Польщі, а предметом – конкретні політичні діячі, чие мовлення ілюструє наявність інструментів медійного мовлення. Вибір об'єкта та предмета дослідження є обґрунтованим, оскільки вплив цих медіа контекстів зростає у наукових та політичних дискусіях.

Методи дослідження. У дипломній роботі для аналізу політичного дискурсу сучасного медіапростору Польщі та України було використано комплекс методів а саме: дискурс-аналіз, описовий (дескриптивний) метод та контекст-аналіз.

Контент-аналіз є ключовим методом дослідження, який використовується для об'єктивного та системного опису змісту комунікації. Цей метод дозволяє отримати уявлення про зміст повідомлень та вплив цього змісту на аудиторію. Під час виконання контент-аналізу ми ставили перед собою завдання виявити та проаналізувати маніпулятивні елементи у мовленні політичних діячів українського та польського медіапростору. Наше дослідження спрямоване на досягнення глибшого розуміння того, як медіапростір впливає на формування поглядів суспільства та політичну поведінку, тобто ми виявляли соціальні реалії з якими змістовно пов'язаний текст.

Таким чином, використання цих методів дозволило комплексно дослідити особливості політичного дискурсу у польських та українських медіа, виявити маніпулятивні техніки та оцінити їхній вплив на аудиторію.

Важливо розуміти мовні стратегії політичних лідерів у сучасному світі. Такі аналізи допомагають не лише краще розуміти політичну риторику, але й прогнозувати її вплив на суспільство, виявляти потенційні маніпулятивні техніки та розробляти стратегії протидії їм. Наші висновки можуть бути корисними для подальших досліджень у галузі політичної комунікації, а також для практиків, які працюють у сфері медіа та політики.

Наукова новизна даної роботи полягає у наступному: Розкриття особливостей маніпулятивних технік у політичному дискурсі: Аналіз мовленнєвих стратегій політичних лідерів Анжея Дуди та Володимира Зеленського на основі відеоматеріалів з YouTube дозволив виявити специфічні риторичні прийоми, що використовуються для впливу на громадську думку. Вивчення мовних особливостей у контексті політичної комунікації: Виявлено закономірності у використанні мовних засобів для побудови політичних наративів, що сприяє глибшому розумінню механізмів впливу на масову свідомість. Порівняльний аналіз політичного мовлення: Проведено порівняльний аналіз мовних стратегій українського та польського лідерів, що дозволило виявити культурні та національні особливості політичного дискурсу.

Практичне значення цієї роботи полягає у наступному: Опрацювання наявних методик для аналізу політичного дискурсу: Запропоновані методики можуть бути використані в навчальних курсах для студентів журналістики, політології та лінгвістики, що сприятиме підвищенню їх кваліфікації та професійних навичок. Використання у професійній підготовці політиків: Отримані результати можуть бути застосовані у тренінгових програмах для політичних діячів, що сприятиме вдосконаленню їх комунікативних стратегій та підвищенню ефективності політичної комунікації. Підвищення розуміння медіаграмотності, що допоможе краще розуміти та критично оцінювати політичні повідомлення.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Роль мови й політичного дискурсу в медіапросторі

Завдання сучасної лінгвістики у ХХІ столітті полягає не лише у розвитку термінології, але й у глибокому розумінні повсякденних явищ через призму мови, дискурсу та медіапростору. Під час досліджень політичного дискурсу в медіапросторі, важливо розглядати слова не лише як інструменти комунікації, але і як втілення певних концепцій що впливають на сприйняття інформації.

В сучасній лінгвістиці ХХІ століття виникають важливі питання, пов'язані з термінологією та поясненням повсякденних явищ. Зосереджуючись виключно на аспектах лінгвістики, мови та дискурсу у медіапросторі, ми, як дослідники політичного дискурсу у медіапросторі, ставимо перед собою завдання усвідомлення термінів, якими оперуємо, та розуміння контекстів, у яких використовуємо ці терміни.

ХХ століття було ключовим для теоретичних досліджень мовної основи медіапросторів, коли поняття медіапростору стало центральним у суспільній свідомості. Однак існує тенденція замішувати поняття «медіапростір» і «медіа», а також «дискурс» і «текст». Це підкреслює важливість чіткого розрізнення між цими термінами, щоб уникнути сплутування концепцій і забезпечити точність лінгвістичного аналізу.

Розвиток лінгвістичних досліджень у ХХ столітті стимулював подальші розвідки теоретичних основ мовних процесів у медіапросторах, оскільки саме у цей період поняття медіапросторів стало загально відомим і актуальним. Неодмінною проблемою виникнення цих понять є тенденція інтерпретувати «медіапростір» та «медіа», «дискурс» та «текст» як взаємозамінні. Отже, необхідно чітко відрізнити ці поняття одне від одного. Найбільш очевидною є різниця між поняттями «дискурс» і «мова».

Дискурс охоплює ширший спектр, включаючи не лише самі слова, але й контекст їх використання, суспільні уявлення та цінності, які вони втілюють.

Мова ж є більш обмеженою у покритті, орієнтованою на самі лінгвістичні структури та правила.

Термін «медіапростір» та «медіа» часто використовуються як синоніми, але мають різні значення. «Медіапростір» належить до широкого контексту, який об'єднує різні медіаформи, включаючи телебачення, радіо, Інтернет, соціальні мережі та інші платформи, де відбувається масова комунікація. Це поняття відображає сучасну медіаекосистему, що постійно змінюється та еволюціонує під впливом технологічних і соціокультурних факторів.

З іншого боку, «медіа» використовується для опису конкретних засобів масової інформації, таких як газети, журнали, телебачення, радіо тощо. Це термін, який зазвичай використовується для опису конкретних носіїв інформації або комунікаційних каналів.

Щодо понять «дискурс» і «текст», вони також мають відмінні значення. «Дискурс» відноситься до широкого рамки думок, ідей, теорій та соціокультурних конструкцій, які виражаються через мову. Це включає не лише самі слова, але й способи їх використання, контекст і соціальні принципи, які формують зміст комунікації.

«Текст», з іншого боку, охоплює конкретний письмовий чи усний матеріал, який може бути досліджений або проаналізований. Це може бути будь-який фрагмент мовлення чи письма, який має структуру та організацію, незалежно від контексту, у якому він використовується.

Таким чином, розрізнення між цими парами термінів дозволяє лінгвістам та дослідникам уточнювати та розуміти різні аспекти мовної та комунікаційної практики в сучасному світі медіа.

У своїй роботі 2009 року «Ключові слова в політичному дискурсі» А. В. Сотников [13] досліджує поняття політичного дискурсу і вводить ряд тез на позначення дискурсу як тотожного до поняття текст, однак так само він вводить низку тез про інші трактування.

Знову звертаючись до поняття термінології Палей Т. А. [8] досліджує «політичний дискурс» у своїй роботі «Ще раз про співвідношення понять

“політична мова” і “політичний дискурс”». Там він чітко окреслює поняття. Для розмежування понять «дискурс» і «текст» розрізняють аспекти мовленнєвої діяльності, де дискурс репрезентує соціальний аспект, а текст - лінгвістичний. Е.Бенвеніст [28] розглядає дискурс як самовираження мовця, тоді як Т. Ван Дейк [30-35] вважає текст статичним об'єктом, а дискурс - засобом реалізації за певних ментальних і прагматичних умов.

Найбільше лінгвістика ХХ століття характеризується соціально культурним контекстом використання мови, а також участю у загальнолюдській комунікації.

Мовознавство починає *«визначати продуктом мовленнєвої діяльності мовлення як цілеспрямовану соціальну дію, компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їхньої свідомості, або дискурс»* [11].

Термін «дискурс» був спочатку введений американським лінгвістом З. Гаррісом і стосується процесу аналізу зв'язного мовлення. Зокрема, у сфері політики дослідження дискурсу передбачає не лише вивчення комунікатора повідомлення, але й дослідження розуміння одержувачем. Формуючи повідомлення, комунікатор прагне сформувавши інтерпретацію повідомлення одержувачем. Таким чином, аналіз дискурсу обов'язково передбачає заглиблення в психіку мовця, щоб зрозуміти, як він буде своє повідомлення та як вони мають намір його сприйняти. Завдяки вивченню дискурсу ми можемо отримати уявлення про те, як мова використовується для формування та впливу на політичну думку та дії.

За А.О. Семенюком [11] існують такі підходи до розуміння терміну «дискурс»:

- Перша перспектива розглядає дискурс як мову, яка виходить за межі простого речення чи фрази та охоплює ширший контекст, який включає соціальні, культурні та психологічні фактори.

- Друга перспектива дискурсу є набагато ширшою та всеохоплюючою, оскільки включає всі способи використання мови в різних контекстах.

- Третя перспектива дискурсу належить до висловлювання індивіда, що означає будь-яке усне чи письмове вираження індивіда.

- Нарешті, четверта перспектива дискурсу підкреслює, що дискурс – це текст, який включає екстралінгвістичні елементи, такі як прагматичні, соціокультурні та психологічні фактори, які навмисно використовуються для передачі повідомлення іншій особі чи групі.

Ця думка підкреслює, що дискурс є навмисним соціальним актом, який передбачає спілкування між індивідами та їх розумом, і його часто називають «мовою в житті».

Навколо класифікації дискурсу та політичного дискурсу, зокрема, точаться дебати. Особистий та інституційний дискурси як два типи, причому особистісному дискурсу властива особистісна спрямованість, а інституційному дискурсу – представник соціального інституту, наприклад політичний дискурс.

Відомий французький семіолог Р. Барт [2] розрізняє доміантний і недоміантний дискурси, причому домінуючий дискурс характеризується владою, а недоміантний дискурс – браком влади. Згідно з Бартом, домінуючий дискурс є «енкратичним», тоді як недомінуючий дискурс є «акратичним». Однак зв'язок між дискурсом і владою не завжди є прямим, оскільки недомінуючий дискурс має потенційну користь для тих, кому бракує влади або хто її прагне. Енкратичний дискурс часто розпливчастий, неструктурований і оповитий таємницею.

У статті «Особливості визначення політичної мови» В. Петренко [9] наводить декілька визначень політичного дискурсу. Політичний дискурс – це практичне структурування вербально-семантичної реальності шляхом комунікативної взаємодії суб'єктів владних намірів у політичній реальності. Політичний дискурс це мовне утворення, предмет, адресат або зміст яких належить до сфери політики. І. Бутова вважає, що політичний дискурс – це сукупність мовних утворень у певному паралінгвістичному контексті, що включає політичну діяльність, політичні погляди та переконання та їх негативні прояви, такі як уникнення політичної діяльності чи відсутність політичних

переконань [1]. Т.А. Ван Дейк стверджує, що дискурс є політичним, коли він супроводжує політичний акт у відповідних політичних умовах, тобто політичний дискурс формується в контексті функціонування політичних інститутів (таких як сесії парламенту, засідання уряду, партійні з'їзди). Л.П. Нагорна [7] характеризує політичну мову як термінологію та риторику політичної діяльності, а також сукупність дискурсивних практик, що утворюють сферу політичної комунікації.

Вислів «політична комунікація» як термін почали активно використовувати у 40-50-х роках минулого століття. Політична комунікація – це мовленнєва діяльність суб'єктів політичного процесу, які аналізують, змінюють і створюють політичну реальність, цими суб'єктами є уряди, ЗМІ та громадяни.

1.2. Формування політичного дискурсу в мові

Досліджуючи статтю «Це раз про співвідношення понять «політична мова» і «політичний дискурс»» авторства Палея Т.А. [8], приходимо до висновків, що на початках вивчення політичної комунікації охоплювало аспекти ораторського мистецтва, яке виступало як засіб підтримки та критики політичних лідерів. Цей підхід можна простежити в роботах грецьких і римських філософів і політиків. Наприклад, Аристотель у своїх працях визнавав людину політичною істотою, *яка має потенціал досягти щастя виключно завдяки здатності вільно приймати рішення, спілкуватися з іншими та вибирати оптимальний спосіб дій для суспільства* [22]

У Стародавній Греції були закладені основи риторики, якими оратори активно користуються і сьогодні. Цікаво відзначити, що через багато століть Нікколо Макіавеллі теоретично обґрунтував методи, які повинні враховуватися політиками, включаючи переконання, красномовство та умови спілкування. Попри плин часу, основною метою політичних виступів було й залишається переконати та маніпулювати суспільством. Початок 20 століття з його політичною напругою став критичним моментом для розвитку політичної лінгвістики як наукової дисципліни. Перша світова війна зумовила необхідність нового підходу до спілкування між політиками та суспільством, а також пошуку нових методів впливу на громадську думку. Саме тоді Сполучені Штати постали

як центр формування норм політичної комунікації, впровадження концепцій і технологій маніпулювання масовою свідомістю. У 1940-х роках 20 століття народні та виборчі форми демократії виявилися непереборними перед піднесенням фашизму та тоталітаризму. До вже відомих досліджень приєдналася праця Джорджа Орвелла.

Практичні, теоретичні та художні аспекти синтетично створеної мови, мають вплив на формування світогляду як окремої людини, так і суспільства в цілому в обмеженому часовому проміжку. Після розпаду СРСР вчені з усього світу почали наукові дослідження «комуністичної новомови».

У другій половині 20 ст. В Північній Америці та Західній Європі проводилися численні дослідження різних, зокрема, практичних аспектів комунікації в країнах із демократичним укладом.

Під час холодної війни між СРСР та США природньо спостерігався підйом у військовому дискурсі. Саме тоді лінгвісти почали використовувати сучасний термін «ядерна мова» («nukespeak»), що означає, власне, «ядерну мову». Суть цього терміну широко обговорюється в роботі Е. Шіаппа під назвою «Nukespeak: ядерна мова, образи та мислення» (1989) [44].

За наростання політичної конкуренції спостерігається зростання витонченості маніпуляційних прийомів, які замінюють пряму форму диктатури. Провідний публіцист Гор Відал [47] відмічає, що еліта політичних лідерів Сполучених Штатів завжди володіла вмінням переконувати громадян голосувати в інтересах, що протирічать їх власним. Більшість сугестій у сучасному постмодерному контексті насамперед експлуатуються політичними формуваннями та організаціями США. Цей процес, відомий як «американізація», є ключовим аспектом у парадигмі політичної комунікації, а також є рефлексом глобалізаційних тенденцій.

Вчений Дж. Рітцер [42] висвітлив ці явища в рамках концепту «Макдональдизації», відзначаючи, що суспільство та політична система пристосовуються до моделі мережі швидкого харчування. Ця адаптація відображається у чотирьох ключових аспектах:

- удосконалення комунікації з акцентом на адресата;
- пріоритетність кількості перед якістю, що виявляється у постійних повторях коротких фраз для передачі основних повідомлень;
- передбачуваність стандартів та технологій у політичних кампаніях;
- централізований контроль, що призводить до уніфікації символіки та гасел партій на місцевому рівні.

Поняття «Макдональдизації емоцій» розглядає використання ЗМІ з метою емоційного впливу та розважальності. Таким чином, політичні повідомлення можна розглядати через призму особливостей медіа. Загальне дослідження мови політики та її функцій, зокрема переконання та маніпуляції, має довгу історію. Мова політичної еліти, у першу чергу, відображає і формує соціальні устрої та форми правління, а також створює новий світогляд для громадян. Це робиться спеціально з використанням сугестій. Оскільки чіткої дефініції політичної мови не існує, дослідження цієї теми проводяться представниками різних наукових галузей, що свідчить про складність цього питання та широкий спектр аспектів, що враховуються при формуванні комунікативного простору.

«Що стосується бізнес-сміслових війн, то це бренди, кожен із яких експлуатує якусь ціннісну складову. В результаті «Макдональдз» продає не м'ясо з хлібом, а шматочок фізичного об'єкта, загорнутий у цінності. Як казав перший відвідувач «Макдональдз» у Києві, який зайняв чергу ще з вечора, напередодні відкриття: «Я прийшов покуштувати смак американської культури». Тобто фізичну складову було повністю витіснено ціннісною». [10]

1.3. Мовні засоби впливу у медіа

«Головною метою політичної лінгвістики є дослідження специфіки політичної комунікації шляхом аналізу мовлення суб'єктів політичної діяльності, отож політична комунікація впливає на розподіл та використання влади завдяки тому, що є засобом впливу на свідомість людей (виборців, депутатів, чиновників), які приймають ті чи інші політичні рішення. Отже, політична комунікація передає інформацію і здійснює емоційний

вплив на адресата, перетворюючи, коригуючи та видозмінюючи політичну картину світу, яка існує у свідомості людини». [5]

Типізація засобів впливу на свідомість реципієнта:

Загальний стиль тексту: влучність вибору стилю мовлення для висловлювання, орієнтованого на конкретну або загальну аудиторію:

1. обсяг тексту (що теж має залежати від орієнтації на аудиторію: від лаконічності й тезової структури до об'ємності та художності: зазвичай об'єм висловлювання має обернено пропорційно залежати від кількісного складу аудиторії);

2. лексичне наповнення: співвідношення нормативної лексики із науковою або суто політичною термінологією тощо).

Політичні лінгвістичні дослідження – це сфера, яка передбачає глибокий аналіз різних жанрів і стилів мови, що використовується в політиці. Лінгвісти, які спеціалізуються в цій галузі, можуть заглибитися в особливості парламентських дебатів, мови ЗМІ, передвиборчих дебатів і політичних скандалів. Вони вивчають різні жанри, такі як протест, підтримка, раціонально-аналітичні, аналітико-статистичні та гумористичні жанри, і досліджують, як ці жанри використовуються в політичній комунікації. Наприклад, вони досліджують, як політики використовують мову, щоб переконати людей підтримувати їхню політику або критикувати своїх опонентів. Вони також вивчають, як політична мова використовується в різних контекстах і як вона впливає на громадську думку. Крім того, політичні лінгвісти аналізують соціально-політичні фактори, що впливають на використання різних жанрів і стилів політичної мови. Загалом політичні лінгвістичні дослідження є важливою галуззю, яка проливає світло на складні відносини між мовою та політикою.

Політичні тексти відомі своєю складністю, насамперед через їх міжстильовий характер. Фахівці з політичної лінгвістики зазвичай досліджують тексти офіційно-ділового або публіцистичного стилю. Політичний дискурс різноманітний і включає публічну мову політиків, коли вони звертаються до

свої аудиторії. Ці тексти мають характерний стиль, який відрізняє їх від інших форм письма.

У сфері політичної мови варто відзначити інтертекстуальні зв'язки та яскраво виражену експресивність. Політики часто посилаються на інші тексти чи промови, таким чином встановлюючи зв'язки між своїми словами та словами інших. Вони також використовують риторичні прийоми, такі як метафори, порівняння та риторичні запитання, щоб ефективно підкреслити свої думки та зробити свої промови більш впливовими. Політична мова часто використовується стратегічно для досягнення конкретних цілей, таких як отримання підтримки політики або вплив на громадську думку. Отже, політичні тексти можуть містити технічну термінологію, складні структури речень і нюансовані аргументи. Всебічний аналіз політичної мови необхідний для повного розуміння того, що політики прагнуть донести.

3. Загальний перформанс і його відношення до мовлення; тобто те, яким чином загальна атмосфера має взаємодіяти з мовцем;

4. Рівні мовлення, з яких більшість мовців обирають нейтрально дипломатичний тип; (але часто також можна спостерігати різноманітність складності та інформаційного навантаження у мові);

5. Одним із головних засобів впливу, який існує у дискурсі, є гра на цитуванні та контексті; висловлюючись інакше: саме від того, яким чином мовець подає контекст, залежить сприйняття аудиторією інформації.

Дослідження політичного дискурсу може бути розглянуте з поглядів дослідження політичного дискурсу через аналіз його символів, знаків та їхніх значень, тобто семіотичний підхід.

- Когнітивний – розгляд політичного дискурсу як результату когнітивних процесів, що відображаються в мовленнєвих висловлюваннях.

- Прагматичний – аналіз політичного дискурсу з погляду його функцій та впливу на соціальні процеси та поведінку.

- Дискурсивний – зосередження на вивченні політичного дискурсу як системи взаємозв'язаних мовних висловлювань, що формують особливу соціокультурну практику.

«Класифікацію політико-лінгвістичних досліджень необхідно здійснювати за такими критеріями: за методами дослідження, що використовують; за визначеним періодом або за мовним рівнем, який аналізують. Щодо досліджень теоретичного підґрунтя політичної лінгвістики, до цієї групи належать ті дослідження, які аналізують загальні положення політичної лінгвістики, формують її категоріальний апарат і термінологію». [5].

Політичний дискурс і політична мова – два терміни, які вчені часто використовують як синоніми. Політичний дискурс найкраще розуміти як набір усіх мовленнєвих актів, які використовуються в політичних дискусіях, і включає правила публічної політики, сформовані традицією та перевірені досвідом. Навпаки, політична мова належить до унікальної системи знаків, яка спеціально розроблена для політичної комунікації.

Існує вагомий внесок іноземних колег у роботу українських мовознавців. Українські мовознавці прагнуть осмислити універсальні категорії політичної лінгвістики, сформулювати теоретичні основи дисципліни, охарактеризувати понятійний апарат і термінологію, проаналізувати зміни політичної лексики, фразеології та стилістики. Крім того, вони досліджують специфіку окремих жанрів політичної мови, моделі організації політичного тексту, питання мовної рефлексії та суб'єктивної модальності, оцінки, перспективи та впевненості. Вони також проводять дослідження ідіолектів найвідоміших закордонних та українських політичних лідерів.

Загалом кількість, як сучасних, так і давніших, робіт українських мовознавців (на пр. Г.Б.Кучик, Т.А.Палей, Л.Є.Сорокіна, О.А.Сотніков, А.В.Семенюк) у галузі політичної лінгвістики, та дотичних галузей, є великою та різноманітною. Їхні дослідження зосереджені на розумінні нюансів політичної комунікації та впливу мови на формування публічної політики. Вони

продовжують робити значний внесок у цю сферу, спираючись на роботу своїх іноземних колег і вдосконалюючи наше розуміння політичного дискурсу та мови.

«Позитивна» парадигма трактує наукове дослідження політики як пов'язане з ціннісним нейтральним підходом до предмета і стверджує, що теорію можна застосувати лише до того, що є, а не до того, що повинно бути. Під час дослідження окремої ділянки мовних рівнів політичної мови стверджується думка про те, що новий етап в історичному розвитку держави створює власний лексико-фразеологічний тезаурус з концептуальними метафорами та символами.

1.4. Сугестії у мовному дискурсі

Приступаючи до дослідження видів маніпуляцій, далі «сугестій», у публічному мовленні можна знайти багато досліджень на цю тему, наприклад дослідження Л.Є. Сорокіної [14], яке окреслює поняття маніпуляцій. Якщо спиратися на ідеї та дослідження які існували й раніше, то маніпуляції можуть мати метонімічний компонент [17].

Мова і мовлення мають багато функцій, однією з яких є здатність навіювати. Ознак сугестивного процесу є декілька, сугестивне мовлення має специфічну структуру, яка ґрунтується на ірраціональному й неаргументованому впливі однієї особи (сугестора) на іншу (сугестиваного) або групу осіб.

У теорії лінгвістичного впливу виділяють чотири види: переконання, навіювання, інформативний вплив і фатичний вплив. Ці типи зазвичай з'являються разом у реальному спілкуванні, але деякі типи можуть бути більш домінуючими, ніж інші. Однак процес навіювання часто характеризується відсутністю критичного аналізу повідомлення та його смислової структури.

З іншого боку, переконання – це акт доведення або спростування чогось за допомогою аргументів. Процес переконання має кілька особливостей. Повідомлення ґрунтується на логічній аргументації, а сприйняття повідомлення характеризується усвідомленістю та критичністю мислення. Одержувач може бачити об'єкт у співвідношенні з іншими, і повідомлення створює додатковий

стимул для одержувача діяти. Обґрунтування положень і способи аргументації є явними, а переконання використовується лише тоді, коли вихідні позиції сторін несумісні. Переконання вимагає від одержувача бажання вислухати аргументи співрозмовника і передбачає свободу в прийнятті рішень.

Тому процес переконання та навіювання різні, і для переконання потрібен реципієнт, який готовий вислухати аргументи, тоді як для навіювання не потрібні логічні міркування.

- адресат не в стані логічно проаналізувати зміст повідомлення, отже не може правильно зрозуміти його.

- авторитет адресанта є вищим за авторитет адресата, таким чином адресант отримує перевагу.

- непряма організація впливу повідомлення.

- адресат не спроможний критикувати повідомлення (з огляду на всі вище перелічені фактори).

Людське спілкування включає різні рівні мови, включаючи її сугестивну функцію. Хоча навіювання є вирішальним аспектом спілкування, воно також може бути витонченою формою маніпуляції, яка спирається як на вербальні, так і на невербальні сигнали.

Сугестивна лінгвістика – галузь, яка заглиблюється в складну проблему навіювання. Це явище ґрунтується на переконанні, що «слова – це дії», а сама мова – це форма дії.

Структура сугестивного повідомлення базується на непрямих правилах кодування та спирається на конструкції, які передають ідеї в завуальований спосіб. На відміну від віри, яка залежить від прямого кодування, навіювання ефективно використовує непрямі структури для впливу на особисті переваги та світ значень.

Сугестивний мовленнєвий акт включає три елементи: налаштування, саморепрезентацію сугестора та прямий вплив. Сугестор моделює їх тон голосу, повторює інтонацію, використовує специфічні лексичні та синтаксичні

характеристики їхнього мовлення та бере участь у різноманітних статусних іграх, щоб вплинути на одержувача.

Тому вкрай важливо знати про тонкі форми навіювання, які можуть використовуватися в спілкуванні, і пам'ятати про динаміку влади, яка може виникнути в результаті.

Сугестивне мовлення використовує для переконання або впливу на інших.

1. Денотативний компонент, який стосується тем або об'єктів, що становлять тривалий інтерес і містять фактичну інформацію. Це проста, фактична частина повідомлення, призначена для інформування слухача чи читача.

2. Модальна (афективна) домінанта, яка передбачає створення емоційної ситуації, яка дозволяє автору сформуванню емоційну реакцію реципієнта в необхідному для нього ракурсі. Це здійснюється за допомогою використання емоційних концептів і лексичних мотивів, які характеризуються певною лінгвокультурною специфікою.

3. Модальний компонент, під яким розуміється емоційна чи раціональна інтерпретація подієвого плану, визначеного авторською концепцією як комплексу відчуттів, авторського сприйняття дійсності, уявлень і понять про неї. Цей компонент призначений для формування розуміння реципієнтом події та її наслідків.

У сугестивному висловлюванні сугестор може використовувати різноманітні маніпулятивні способи для досягнення своєї мети. До них відносяться:

- Узагальнення

Сутність: Використання широких тверджень, що включають всіх або все без винятку. Приклад: «Всі люди хочуть бути щасливими».

- Плюралізація

Сутність: Перетворення одиничного випадку в множинний без належних підстав. Приклад: «Такі випадки стаються постійно».

- Створення умовної групи

Сутність: Формування групи людей, яка представляє певну думку або переконання, хоча це може бути непідтвердженим. Приклад: «Всі громадяни нашої країни впевнені, що...»

- Нормалізація

Сутність: Представлення певної поведінки або ситуації як норму або стандарт. Приклад: «Це цілком нормальна практика».

- Невпевненість у висловлюванні абонента

Сутність: Використання висловів, що виражають сумніви або недовіру до слів співрозмовника. Приклад: «Можливо, але це не факт».

- Сумніви

Сутність: Виявлення скептицизму щодо правдивості або точності інформації. Приклад: «Я не впевнений, що це так».

- Відсутність вибору

Сутність: Створення відчуття, що альтернативи відсутні. Приклад: «У нас немає іншого вибору».

- Псевдообізнаність і псевдопрофесіоналізм

Сутність: Демонстрація знань або професіоналізму, що насправді є поверховими або хибними. Приклад: «Я точно знаю, що це так, тому що читав про це в інтернеті».

- Маніпулювання уявною статистикою

Сутність: Використання недостовірних або вигаданих статистичних даних для аргументації. Приклад: «90% людей підтримують це рішення».

- Занурення у сферу припущень

Сутність: Використання гіпотетичних або передбачуваних сценаріїв для обґрунтування своєї позиції. Приклад: «Якщо ми це зробимо, то, ймовірно, досягнемо успіху».

- Читання думок

Сутність: Приписування іншим людям думок або намірів без фактичних доказів. Приклад: «Ви так говорите, бо хочете мене образити».

- Негативна оцінка

Сутність: Висловлення негативної думки або критики. Приклад: «Це найгірше рішення, яке ми могли прийняти».

- Натяк на особливі мотиви

Сутність: Припущення, що дії або слова іншої людини мають приховані мотиви. Приклад: «Ви так говорите тільки тому, що вам вигідно».

- Посилання на авторитет

Сутність: Використання авторитетних джерел для підтвердження своєї думки. Приклад: «Відомий експерт стверджує, що...»

- Залучення свідка

Сутність: Використання свідчень або досвіду інших людей для підтвердження своїх слів. Приклад: «Мій знайомий теж так вважає».

- Звинувачення в утопічності

Сутність: Критика ідей як нереалістичних або занадто ідеалістичних. Приклад: «Це просто утопія, так ніколи не буде».

- Лестощі та компліменти

Сутність: Використання компліментів для впливу на співрозмовника. Приклад: «Ви дуже розумний, тому маєте погодитися зі мною».

- Викликання почуття штучного сорому

Сутність: Використання сорому для маніпуляції співрозмовником. Приклад: «Вам не соромно так думати?»

- Прояв образи

Сутність: Висловлення образи або незадоволення з метою впливу на іншу особу. Приклад: «Ви мене ображаєте такими словами».

- Відвертість висловлювання

Сутність: Прямолінійне і чесне вираження думок або почуттів. Приклад: «Я думаю, що це погана ідея».

- Резюмування

Сутність: Підбивання підсумків з можливим спотворенням думок співрозмовника. Приклад: «Підсумовуючи те, що ви сказали, можна зробити висновок, що...»

- Навішування ярликів

Сутність: Використання стереотипів або кліше для опису людей чи ідей.

Приклад: «Це типова поведінка невдах».

- Фантомна підтримка

Сутність: Створення враження, що багато людей підтримують певну думку або ідею. Приклад: «Більшість людей вважають, що...»

- Зведення факту до особистої думки

Сутність: Представлення факту як суб'єктивної думки. Приклад: «Це тільки ваша думка, що це так».

- Напівправа, брехня, нав'язування

Сутність: Використання неповної інформації або обману для переконання.

Приклад: «Це абсолютно безпечно...» (замовчуючи про можливі ризики).

- Абсурдна стереотипізація

Сутність: Використання надмірно спрощених або нереальних стереотипів.

Приклад: «Всі молоді люди тільки й роблять, що сидять в інтернеті».

- Акцентування на якості інформації замість її потрібності

Сутність: Зосередження уваги на деталях, що не мають значення для суті обговорення. Приклад: «Це дуже добре написана стаття, але чи вона корисна?»

- Маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками

Сутність: Неправильне встановлення або інтерпретація зв'язків між подіями. Приклад: «Якщо ви перестанете робити це, то всі проблеми зникнуть».

Розуміючи ці маніпуляції, можна краще усвідомлювати, коли вони використовуються.

1.5. Сучасні підходи до аналізу мовного дискурсу

Сфера мовного дискурсу передбачає ретельний аналіз використання мови та її впливу на ефективне спілкування. Існує три основні підходи до аналізу мовного дискурсу.

1. Передбачає ретельний аналіз суб'єктивного чи об'єктивно-статичного впливу ЗМІ, щоб зрозуміти, як вони формують наші переконання та думки.

2. Передбачає аналіз використання мови з контекстом або без нього, щоб зрозуміти його значення в певній ситуації.

3. Зосереджується на оцінці реакції, викликані засобами масової інформації, щоб зрозуміти, як вони впливають на людей і суспільство. Часто наслідки повідомлення важливіші за те, що було сказано. Тому вкрай важливо оцінити реакцію, спричинену мовним дискурсом, щоб повною мірою зрозуміти його вплив.

Відбираючи матеріал для вивчення лінгвістичного дискурсу, важливо враховувати певні об'єктивні принципи, щоб переконатися, що матеріал є придатним та інформативним.

- По-перше, бажано утриматися від вибору нішевих або маловідомих матеріалів, оскільки вони можуть не давати загальної оцінки. Замість цього краще обирати широко відомий і широко обговорюваний матеріал для полегшення доступу до відповідної інформації та ефективного аналізу.

- По-друге, вкрай важливо обирати загальнодоступні матеріали, оскільки архівні матеріали зазвичай придатні лише для історичних досліджень. Тому рекомендується вибирати матеріали, які є легкодоступними для широкого загалу, наприклад, онлайн-джерела, наукові журнали чи опубліковані книги.

- Також рекомендується підбирати однотипні матеріали або висвітлювати спільну тему. Наприклад, вивчаючи політичний дискурс у сучасний час, найкраще обирати матеріали зі спільною темою чи фокусом. Це забезпечує більш цілеспрямований і конкретний аналіз, що веде до глибших знахідок і висновків.

Дотримуючись цих принципів, можна переконатися, що вибраний матеріал підходить для вивчення лінгвістичного дискурсу, що призведе до повніших і точних результатів дослідження.

Аналіз політичної мови є складною та спеціалізованою галуззю, яка вимагає як лінгвістичної експертизи, так і глибокого розуміння політичного ландшафту, включаючи комунікаційні ролі, стратегії та тактики. Ці знання є вирішальними для розуміння подій локального чи глобального масштабу. Якщо в лінгвістиці текст визначається як послідовність слів, пов'язаних змістом,

зв'язністю та цілісністю, «змістовною ознакою політичного тексту є відображення у ньому діяльності політичних партій, інших громадських організацій, органів державної влади, суспільних і державних лідерів і активістів, спрямованої на розвиток соціальної і економічної структури суспільства» [5].

Ці роздуми зрештою спрямовані на формування соціальної та економічної структури суспільства, глибоке розуміння мовних особливостей, політичного контексту та фундаментальних суспільних принципів, необхідних для ефективного розуміння політичних текстів.

Досліджуючи роль мови й політичного дискурсу в медіапросторі, ми визначили основні характеристики політичної комунікації. Аналіз процесів формування політичного дискурсу в мові та його вплив на суспільство дозволив нам вивчити, як політичні меседжі досягають аудиторії та які стратегії використовуються для підсилення їх впливу. Ми приділили особливу увагу сугестії у мовному дискурсі, що дозволило нам виявити приховані маніпулятивні техніки. Дослідження сучасних підходів до аналізу мовного дискурсу допомогло нам зрозуміти новітні тенденції у дослідженні політичних комунікацій.

Аналіз політичної мови є складною та спеціалізованою галуззю, яка вимагає як лінгвістичної експертизи, так і глибокого розуміння політичного ландшафту, включаючи комунікаційні ролі, стратегії та тактики. Робота Едвіна Щіаппи «The Rhetoric of Nukespeak» [44] висвітлює важливі аспекти риторики у політичних контекстах, допомагаючи зрозуміти вплив мовленнєвих стратегій на формування суспільної думки. За допомогою роману Гора Відаля «Сотворіння світу» [47] ми можемо спробувати розкрити механізми конструювання соціальної реальності через мовленнєву практику. Крім того, робота Джорджа Рітцера «The Mcdonaldization of Society» [42] дозволяє розглянути процеси глобалізації та інституційні впливи на мовленнєву культуру.

Не можна проігнорувати важливість робіт Геннадія Почепцова у галузі лінгвістичного аналізу політичної комунікації. Його праці допомагають розібратися в тонкощах мовленнєвих механізмів та виявити маніпулятивні

тенденції у політичних дебатах. Важливим внеском вивчення політичного дискурсу є також праці Теуна ван Дейка [28] та Людмили Сорокіної [14], які дозволили нам поглибити наше розуміння соціокультурних аспектів політичної комунікації. О. Семенюк у своїй роботі "Основи теорії мовної комунікації" [11] також надав важливі інструменти для аналізу мовних впливів у політичних текстах.

Ці знання є вирішальними для розуміння подій локального чи глобального масштабу. Якщо в лінгвістиці текст визначається як послідовність слів, пов'язаних змістом, зв'язністю та цілісністю, «змістовною ознакою політичного тексту є відображення у ньому діяльності політичних партій, інших громадських організацій, органів державної влади, суспільних і державних лідерів і активістів, спрямованої на розвиток соціальної й економічної структури суспільства». Ці роздуми зрештою спрямовані на формування соціальної та економічної структури суспільства, глибоке розуміння мовних особливостей, політичного контексту та фундаментальних суспільних принципів, необхідних для ефективного розуміння політичних текстів.

Крім того, ми оглянули сучасні тенденції у дослідженні політичного дискурсу, включаючи застосування когнітивно-лінгвістичного підходу до аналізу мовленнєвих стратегій політичних лідерів та використання методів контент-аналізу для вивчення політичних повідомлень у ЗМІ. Це дозволило нам розширити методологічний арсенал для вивчення політичного дискурсу та виявити нові можливості для подальших досліджень у цій області.

У нашому дослідженні ми опираємось на теоретичні підстави, зокрема роботи Г. Почепцова, О. Семенюка та інших учених, які досліджують різні аспекти політичної комунікації, виявлення мовленнєвих маніпуляцій та їхній вплив на формування громадської думки. Роботи Л.Є. Сорокіної, Г.Б. Кучика та Теуна ван Дейка також становлять важливу базу теоретичних знань у цьому контексті, дозволяючи оцінити вплив мовних засобів на формування політичних уявлень та управління суспільними процесами.

Ці дослідження сприяли створенню методологічної бази для нашого дослідження, дозволяючи нам використати найсучасніші підходи та методи у вивченні політичного дискурсу та мовленнєвої маніпуляції. У першому розділі нашого дослідження ми зосередилися на теоретичних основах та методології аналізу політичного дискурсу. Проаналізувавши роль мови та політичного дискурсу у медіапросторі, ми визначили ключові характеристики політичної комунікації. Вивчення мовних засобів впливу у медіа дозволило нам розкрити, як політичні повідомлення досягають аудиторії та які стратегії використовуються для підсилення їх впливу. Ми також приділили особливу увагу сугестії у мовному дискурсі, що дозволило нам виявити різноманітні маніпулятивні техніки, які використовуються в політичній комунікації. Використання сучасних підходів до аналізу мовного дискурсу допомогло нам розкрити новітні тенденції у дослідженні політичних комунікацій та збагатити наше розуміння цього явища.

РОЗДІЛ 2. МОВНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

2.1. Методи політичного маніпулювання

Політична маніпуляція є багатограним і складним поняттям у сучасній політології. Вагомий внесок у теоретичне осмислення та просування поняття «політичні технології» зробили такі відомі зарубіжні вчені, як, зокрема, Wiatr Jerzy [46], який стояв біля витоків польської політології; його дослідження в області соціології та політології в основному присвячені дослідженням перетворень, через які проходили пострадянські країни на шляху до демократії. У своєму аналізі розвитку та застосування демократичних цінностей у практичній політиці України Wiatr Jerzy стверджує, що нація успішно пройшла та пододала більшість викликів, на шляху до становлення демократичної та консолідованої держави. Поняттю «політичні технології» також приділяли увагу Джованні Сарторі – американський та італійський політолог, видатний фахівець у політології, чиї дослідження стосувалися порівнянням політичних систем та інститутів політичних інститутів у демократичних країнах; однією з його найвідоміших робіт є книга «The Theory of Democracy Revisited» (1987) [43]. Також цим питанням та дотичними до нього займалися Джон. Мілль, Семюель Хантінгтон та ін. Крім того, в маніпулятивний вплив і роль політичного маніпулювання в громадському житті заглиблювався ряд західних політологів, мислителів, політиків та науковців, зокрема німецький та американський філософ Герберт Маркузе, Пітер Робінсон, Вільям Гаррісон Рікер, Девід Рісман та інші.

Неабияку користь розвитку української політичної науки зробили й дослідження вітчизняних вчених, зокрема, доктора філологічних наук, українця Георгія Почепцова, на праці якого ми особливо звернули увагу у контексті нашої роботи. Ці науковці досліджували специфіку політичного маніпулювання методів, що ними воно послуговується.

Сучасні енциклопедичні джерела трактують політичне маніпулювання як набір методів для впливу на свідомість мас. Цей вплив має на меті вкласти в

голови людей певні ідеї та цінності, а також включає спрямований вплив на суспільну думку та політичну поведінку. З ускладненням політичних відносин і розвитком демократичного суспільства з'являються нові методи політичного впливу. Вони застосовуються як для впливу на окремих людей, так і для впливу на великі соціальні групи. Основна мета цих методів – зберегти владу та поширювати певні політичні ідеї, погляди і цінності.

«Політичні технології можна визначити як сукупність способів, майстерність і мистецтво послідовної трансформації державного діяча, держави (полісу), політичної сфери, громадської та ділової репутації в спосіб, що забезпечує отримання державної влади, досягнення її зростання чи збереження, а також засвоєння мистецтва управління державою, суспільною владою. Спрощено: політичні технології – система взаємоузгоджених засобів досягнення політичних цілей, зокрема послідовної трансформації політичної сфери, іміджу, громадської думки у спосіб, що забезпечує здобуття та утримання влади, політичного впливу» [12].

Маніпуляція, як метод комунікативної дії, зазвичай використовується для навмисного перемикання уваги, затемнення цілей або вуалювання інформації. Це дія, спрямована на суб'єктів з конкретними намірами, цілями і прихованими мотивами управління. Політична маніпуляція, сучасна владна технологія, є центром досліджень та аналізу, причому автори переважно звертаються до її негативних наслідків у політичних процесах. Багато вчених наголошують на психологічній і підсвідомій природі впливу за допомогою інструментів і засобів політичного тиску, лобювання інтересів і навіть програмування думок, намірів, почуттів чи політичної поведінки в суспільстві.

Появу маніпулятивних технологій можна пояснити необхідністю створення ефективних засобів задля досягнення практичних цілей, з якими стикаються політичні лідери. Ці технології функціонально служать для досягнення цілей, які узгоджуються з інтересами та обов'язками залучених суб'єктів. Вони можуть зіграти певну роль у стабілізації або дестабілізації політичних процесів, як на національному рівні, так і в рамках конкретних

політичних подій, таких як вибори та інформаційні кампанії. Сфера застосування цих методів і виконання маніпулятивних механізмів надзвичайно широка, часто прихована.

Часто можна зустріти твердження, що явище «маніпуляцій» є суто негативним, однак це не так. До прикладу візьмемо слова українського дослідника Григорія Почепцова, він наголошує: *«Телебачення, як і ЗМІ в цілому, працюють із тими смислами, які на цей період вважаються актуальними. Якщо в стабільній ситуації вони працюють із глибинними смислами, на яких базуються й новини, й кіно, то в ситуації трансформаційній вони вносять нові смисли, які були до цього периферійними, намагаючись виштовхнути їх у центр і втримати в полі зору»* [10]. Тобто, базуючись на його твердженні, маніпуляцією є будь-яка яскрава ідея, яку транслює публічне джерело інформації, а не тільки конкретний спікер. Однак це не може бути

Політичні промови, рекламні та передвиборчі компанії, агітації, інтерв'ю, публічні виступи, дебати, зустрічі політичних лідерів – все це в першу чергу є людською комунікацією, яка доволі важко вкладається в класифікації та яку часто важко буває проаналізувати. Часто щоб визначити маніпуляцію, до якої вдається той чи інший політик, ми маємо брати до уваги надзвичайно широкий сектор факторів, починаючи від теми висловлювання, контексту його виголошення, підібраних слів тощо до міміки та тону, який використав мовець.

Дослідження політичної маніпуляції є складним завданням, оскільки воно вимагає міждисциплінарного підходу, що охоплює лінгвістику, психологію, соціологію та політологію. Наприклад, лінгвісти можуть аналізувати структуру мови та використання риторичних прийомів, тоді як психологи зосереджуються на емоційних та когнітивних реакціях аудиторії. Соціологи можуть досліджувати соціальні контексти та групові динаміки, а політологи аналізують стратегічні цілі та наслідки цих маніпуляцій.

Варто зазначити, що те, що один дослідник може одразу віднести до певного типу психологічних маніпуляцій, інший може сприйняти як нейтральне висловлювання без особливого забарвлення. Це свідчить про складність та

суб'єктивність аналізу політичних маніпуляцій. Крім того, маніпулятивні техніки постійно еволюціонують, адаптуючись до змін у суспільстві та технологічних нововведень. Сучасні цифрові платформи, соціальні мережі та алгоритмічні системи додають нові виміри до традиційних методів політичної комунікації, роблячи маніпуляцію ще тоншою та ефективнішою.

Попри все це ми можемо, все ж таки, навести приклади маніпуляційних технік, найбільш поширених, на думку фахівців, в українському політичному дискурсі. Це: [23]

1. **Пряма дезінформація**, тобто свідоме використання недостовірної інформації задля введення аудиторії в оману.

2. **Спотворення фактів**, подання правдивих фактів специфічним чином: лише під одним, суб'єктивним кутом зору, освітлення їх лише з одного боку, упереджено, приховуючи певні деталі або перекручуючи їх, маніпулюючи причинно-наслідковими зв'язками, навмисне акцентуючи на менш важливих деталях задля відвернення її від більш важливих тощо.

3. **Вільне використання даних соціологічних опитувань** із суб'єктивною їх інтерпретацією, створення фальсифікованих опитувань спеціально утвореними соціологічними центрами.

4. **Створенні видимості оприлюднення таємної інформації**, яка насправді або не є таємною, або не є правдивою цілком, або ж є повністю сфальсифікованою. Така інформація сприймається суспільством переважно з довірою і високим рівнем зацікавленості.

5. **Посилання на непідтверджені джерела**, які важко перевірити, або на певних персоналій, що не є присутніми під час висловлювання; така стратегія ще називається «залучення умовного свідка», тобто використання авторитету іншої особи або цілої суспільної групи задля того, щоб викликати більшу довіру аудиторії до свого висловлювання.

6. **Спекулювання на страхах людей**; такі технології часто використовують під час виборчих процесів задля масштабного впливу на

електоральні уподобання відносно того чи іншого варіанта приходу, (чи не приходу) до влади певних політиків або політичних сил;

7. **Унеможливлення об'єктивного аналізу**, тобто поширення потоку інформації без можливості виокремити чи проаналізувати певний посил, тенденцію, зробити самостійні висновки через постійний інформаційний тиск; *«Телевізійні новини використовують алгоритм створення мозаїчного контенту. Велика кількість новин не дає можливості адекватно їх зрозуміти, бо вони подаються поза контекстами, що не дає можливості вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки. Це все другорядні новини, які, втім, створюють враження постійного програшу. Це стосується як країни, так і окремої людини. І вибудовується матриця програшу, а не виграшу»* [Почепцов Г.Г. Смыслові та інформаційні війни, 2013].

8. **Обмеження і відволікання уваги**, тобто поширення «сенсації», яка покликана рефокусувати увагу інформованої аудиторії від більш актуальних подій; *«Є інструментарій відволікання уваги масової свідомості від її проблем у бік проблем іншого рівня важливості. Наприклад, інфекційні захворювання, освіта, медицина та багато іншого важливіші за проблеми потепління, на які витрачаються великі кошти. Тобто бачимо невідповідність між інтересами громадянина і держави. Таким самим є пояснення активного породження депутатських ініціатив у Держдумі: обговорення всіх цих проблем (геї, нерухомість за кордоном, усиновлення, паління та подібне), особливо тому, що воно постійно змінюється, веде до відповідного відволікання від інших проблем. Тобто, можливо, влада вже знайшла відповідний алгоритм породження необхідної інформації, яка слугує відволіканню уваги, а не повертанню її. Внаслідок не відбувається переходу до владних повідомлень, а просто увага відходить від повідомлень опозиційних»* [10].

9. **Використання історичних аналогій**. Цей прийом у технологіях політичного маніпулювання займає вагоме місце, оскільки історичні факти можна тлумачити як аналогії до всіх випадків сучасного життя (наприклад, поширення у ЗМІ чи соцмережах історичних метафор, які тією чи іншою мірою

програмують певні думки, оцінки, уподобання і поведінку об'єктів впливу, забезпечуючи досягнення маніпулятивних цілей);

10. **Використання методу асоціацій**, який є одним із найпоширеніших у практиці застосування технологій політичного маніпулювання (наприклад, **активізація негативної пам'яті** й перенесення негативного образу на конкретну особистість тощо);

11. **Нав'язування масовій свідомості соціальнополітичних міфів і стереотипів**, які сприймаються суспільством без їх раціонального й критичного осмислення;

12. **Логічне переконання у бажаному контексті**. Метод політичного маніпулювання розрахований на тих, хто надає перевагу фактам, доказам, критичному осмисленню інформаційного впливу. Цей метод включає прийом залучення експертів, лідерів думок, популярних медійних особистостей, за допомогою виступів (промов, закликів, аргументованих оцінок) яких і здійснюється цілеспрямований вплив на мислення, політичні уподобання, позиції громадської думки, світогляд загалом

2.2. Особливості вимог до політичної мови відповідно до її джерела.

У світі дипломатії представникам доручено виконувати визначені ролі, важливі для політики їхньої країни. Дипломати повинні добре знати бездоганний зовнішній вигляд і ввічливість, включаючи відповідний одяг і зразкову поведінку. Вони також повинні знати звичаї та традиції в країнах, де вони працюють, і використовувати вдумливу мову, щоб не завдати шкоди іміджу своєї країни на міжнародній арені. Це особливо важливо, оскільки їхні співрозмовники часто з інших країн, і дуже важливо, щоб вони розуміли складні наміри відправника.

Представлення своєї держави в міжнародних колах є значною відповідальністю через важливість глави держави в політиці країни та роль, яку відіграють дипломати в забезпеченні безперебійного функціонування міжнародних відносин. Однак дипломатичний протокол завжди повинен суворо дотримуватися в офіційних ситуаціях, щоб гарантувати, що взаємодія між

дипломатами залишатиметься шанобливою та професійною, і не виникатиме непорозумінь і сварок щодо пріоритету співрозмовника.

Дипломатичний протокол [41] – це більше, ніж набір правил; це керівний принцип, який нагадує нам про важливість дотримання принципу суверенної рівності держав. Цей принцип гарантує, що кожній країні надається однаковий рівень поваги та визнання, незалежно від розміру, влади чи впливу. Дипломати повинні завжди знати про цей принцип і застосовувати його у своїй взаємодії, щоб забезпечити однакове ставлення до кожної держави та повагу, на яку вона заслуговує. Основною функцією протоку є забезпечення чемності та нейтральності всіх сторін під час дипломатичної взаємодії. Протокол не єдиний для всіх і має свої варіації, однак вони мають бути затверджені міжнародним правом. Протокольні правила ґрунтуються на чотирьох основних джерелах: міжнародному праві, міжнародному звичаї, національному праві та національних традиціях і особливостях [20]. Також цей протокол у звичайному житті об'єднує взаємодію мовця з аудиторією, оскільки дипломатичний протокол зазначає як і що має бути обов'язково сказано, а на чому не слід концентрувати увагу. Проте, у виконання і ситуацій порушення протоколу також є свої причини й принципи, що може стати предметом окремого дослідження. А перед нами такої задачі не стоїть, однак згадати це варто, оскільки порушення протоколу це такою є варіантом сугестії.

Промови глав держав на конференціях, виступи на міжнародних самітах, публікації в соціальних мережах на таких платформах, як X (Twitter), і дипломатичні обміни між країнами. Усі ці ресурси зручно доступні на YouTube і регулярно оновлюються на вебсайті www.president.pl, забезпечуючи дослідникам і зацікавленим сторонам доступ до найновішої та найточнішої інформації.

Під час дипломатичних зустрічей зона спілкування обмежується певною кімнатою, зоною або об'єктом, причому правила протоколу визначають розташування простору, включаючи прапори в кімнаті, розташування місць для сидіння та розташування кафедр. Дипломати також розглядають свій одяг, а

також свою мову та жести, щоб передати відповідне повідомлення. На зустрічах, що проводяться в країні перебування, або на міжнародних самітах зазвичай використовується рідна мова з синхронним перекладом, який забезпечує розуміння повідомлення. Однак деякі дипломатичні представники можуть добре володіти англійською мовою, яка, поряд з французькою, є офіційною мовою дипломатії.

З іншого боку, соціальні медіа створюють унікальну комунікаційну ситуацію, коли заяви, записані на відеоматеріалі, можуть охопити глобальну аудиторію. Соціальні медіа дозволяють спілкуватися «один-до-одного», «один-до-багатьох» і «багато-до-багатьох», при цьому вебсайт та повідомлення є одностороннім, а інтерактивне спілкування залучає принаймні двох людей. Ведення облікового запису X (Twitter) є прикладом інтерактивного спілкування, і традиційні форми систем передачі та прийому замінюються комп'ютерними мережами.

У сучасній політиці вже є обов'язковим знання англійської мови, як мови для перемовин і мови офіційної документації. Статус англійської мови як *Lingua franca* спонукає використовувати англійську не тільки у мовленні спікерів під час промови та інтерв'ю, але також і підчас перекладу інших мов. Така ситуація посилення впливу мови спонукає англійську лексику замінювати частини слів у всіх випадках мовлення. На підставі класифікації J. L. Austina та J. Searle, використання англійської мови може бути сприйняте як маніпуляція, оскільки це є умисне штучне збільшення потенційної аудиторії людей до яких може бути спрямована промова. Хоча це твердження можна піддати сумнівам, оскільки більшість дипломатичних протоколів спонукають (чи навіть вимагають) наявність паралельного англійського викладу.

2.3. Психологічний аналіз політика на основі його висловлювання

Хоча політики часто обирають зміст своїх заяв, маючи на увазі конкретні стратегічні цілі – цілі, які можуть суттєво відрізнитися від їхніх особистих якостей і не відображати їхню справжню особистість, – залишається вкрай важливим визнати, що неможливо повністю відокремити заяву від особистості,

яка її артикулює. Вплив автора незмінно пронизує його письмові чи усні твори; таким чином, усі форми вираження, включаючи політичні промови, за своєю суттю мають певний ступінь суб'єктивності. Отже, аналізуючи політичну промову, можна зробити висновок у певних аспектах про особу, яка її виголошує. Ця взаємодія між оратором та його риторикою підкреслює складний зв'язок між особистою схильністю та публічним дискурсом, а також тонкий спосіб, у який особистісні характеристики можуть формувати та інформувати політичну комунікацію.

Девід Вінтер представляє ще конкретніший варіант моделі особистості політика. Він багато в чому спирається на вербально зафіксовані ситуації, об'єктивність аналізу яких будується на підрахунку елементарних мовних проявів (типу частота вживання «я» або «ми»).

Базуючись на цьому варіанті моделі особистості політика Вінтер здійснив психологічний аналіз мотивів Дж.Буша та М. Горбачова. Ми спробували потворити цей експеримент, використавши як об'єкт дослідження промови Анджея Дуди та Володимира Зеленського, чинних президентів Польщі та України, на конференції на 9-му саміті зібрання Тримор'я у Вільнюсі [pol. Wilno, Konferencja prasowa po 9. Szczycie Inicjatywy Trójmorza https://www.youtube.com/watch?v=pZo8lH3K0Pk&ab_channel=PrezydentRPAndrzejDuda] [49]. Таблиця Девіда Вінтера, взята за основу дослідження, була нами модифікована у декількох пунктах, відповідно до потреб аналізу.

Компонент	Х-ка Анджея Дуди	Х-ка Володимира Зеленського
Світобачення	Дружній.	Ворожий.
Ставлення до аудиторії	Надзвичайно дружній, постійно експресивно демонструє приязнь та намагається підкреслити близькі та дружні стосунки	Від різко-ворожого та місцями агресивного до дружнього. У першому випадку Зеленський допускає прямі та різкі висловлювання щодо

	між державами та їхніми лідерами, задля цього часто звертається до співрозмовника на ім'я, використовує займенник «ти», активно користується мімікою на позначення приязні.	російської агресії та держав, що демонструють підтримку останньої. У другому випадку використовує ті самі прийоми, що і Дуда, проте робить це у більш спокійний спосіб.
Оптимізм / Песимізм	Оптимістичний.	Оптимістичний щодо майбутнього України та пророцьки-песимістично налаштований щодо майбутнього європейських країн, які може зачепити російська агресія.
Усебічний / Окреслений	Усебічний.	Обмежує фокус уваги.
Методи досягнення цілей	Пошук партнерства, демонстрація емоційності та дружніх намірів, менторство.	Залякування.
Використання «я» та «ми»	Часто замінює займенник «Я» на «Ми», коли говорить про позитивні явища.	Завжди використовує «Ми», але зрідка каже «Я» коли виголошує свою швидку думку.
Вираження почуттів	Яскраво.	Яскраво.

Оціночне судження	Майже ніколи не оцінює, але якщо оцінює, що постійно посилається на інших людей, залучає наявних опонентів до свого мовлення.	Має на все власну думку, коли питання стосується Росії, то оцінює все, що стосується цієї країни експресивно, негативно й отримує на це позитивний відгук від аудиторії.
Пряме посилення на аудиторію	Не посилається на аудиторію, тільки на колег та опонентів.	Залучає всіх слухачів у емоційне споріднення зі словами, на яких наголошує.
Відірвані від теми	Не відходить від теми, але дуже змістовно й об'ємно розкриває питання, так що основна думка може бути складною до виявлення. Грамотно вплітає у мову компліменти власній країні.	Майже не відходить від теми, говорить конкретно, додає багато емоційного навантаження, що може змістити фокус із самого висловлювання на його емоційне наповнення; таким чином часто викликає позитивний відгук у слухачів.

2.4. Особливості та засоби маніпуляції у польських медіа

Промови та розмови президента Анджея Дуди з лідерами зовнішньої політики, доступні на різних сайтах, демонструють його часте використання мовних актів із констатуючою функцією. Ці мовленнєві дії, які становлять найбільший відсоток його промов, дозволяють йому висловлювати судження, резолюції та особисті міркування, які точно відображають його погляд на поточні справи. Також А. Дуда, як і більшість мовців, схильний створювати умовні групи, ділячи за потреби аудиторію «Ви зробили», «Ми раді вітати», «Ми дякуємо вам» – це часті вирази які присутні у мовленні президента, при

пильному дослідженні можна помітити та відслідкувати принцип творення і використання умовних груп.

Використовуючи ці мовленнєві дії, президент А. Дуда може чітко та лаконічно висловлювати свої думки та погляди з різних питань, що робить їх особливо корисними для ефективного донесення своїх ідей. Варто зазначити, що він використовує їх не лише в офіційних ситуаціях, але й у публічних виступах, інтерв'ю та інших випадках, коли йому потрібно спілкуватися з ширшою аудиторією. Загалом, ці мовленнєві дії є життєво важливим інструментом комунікаційної стратегії президента А.Дуди та відіграють важливу роль у формуванні його послання.

Професіонали дипломатичної служби відомі своїми лінгвальним та ораторськими навичками, які дозволяють їм робити заяви різної довжини. Деякі є короткими еквівалентами речень, які нагадують сентенційні висловлювання з точки зору структури, тоді як інші містять численні розширені елементи, кожен з яких містить кілька ідей, важливих для певної позиції. Ці твердження передають одержувачу остаточну точку зору або стан справ, часто виражені від першої особи однини, щоб підтвердити переконання мовця.

Здатність робити ефективні дипломатичні заяви є надзвичайно важливою у професійній сфері, оскільки її можна використовувати для встановлення та підтримки відносин, вирішення конфліктів та просування національних інтересів на глобальній арені. Дипломатичні заяви ретельно розроблені, щоб передати конкретне повідомлення, не спричиняючи ненавмисної образи чи неправильного тлумачення слухача.

Підсумовуючи, здатність ефективно виступати з дипломатичними заявами є важливою навичкою для дипломатичного персоналу. Це дозволяє їм сформулювати свої перспективи та інтереси, зберігаючи при цьому доброзичливість і повагу в професійній сфері.

А. Дуда відомий своїми висловлюваннями, які часто відображають сильне почуття переконання. Він впевнено висловлює свої погляди, ґрунтуючись на непохитній довірі до власних суджень і рішень. Ця довіра очевидна в тому, як

він виражає себе, використовуючи такі фрази, як «я в це вірю». Ці заяви відображають його глибоке переконання та віру в правдивість своїх суджень, а також його готовність їх дотримуватися. Загалом висловлювання А. Дуди характеризуються сильним відчуттям певності, яке ґрунтується на його непохитній вірі у власні судження.

Особливості маніпуляцій у польській медіа буде показано на прикладі конференції президента Анджея Дуди на 9-му саміті зібрання Тримор'я у Вільнюсі [49]. Рішення використати саме цей матеріал було основане на, по-перше, сучасності й актуальності матеріалу, по-друге, знаковості виступу, цей виступ для сучасної політики дуже важливий, тому аналіз є так само важливим, по-третє, під час виступу було задіяно і президента України Володимира Олександровича Зеленського, тому ця конференція ідеально підходить для аналізу в рамках дослідження політичного в українському та польському контекстах.

Кожна мовна одиниця була проаналізована і зібрана в додатках у вигляді скороченої таблиці. Тут же кожна мовна одиниця має розширений коментар який використовує назви маніпуляцій які зазначені у першому розділі у четвертому пункті про сугестії. Було використано ці назви оскільки вони є ілюстративні та інтуїтивно зрозумілі, що є важливим для сприйняття мовних одиниць.

1. *«Drogi Gitanasie chcę bardzo podziękować za świetny szczyt Trójmorza dzisiaj w Wilnie i chcę ogromnie podziękować za świetnie przygotowane także Forum Biznesowe Inicjatywy Trójmorza. Rzeczywiście ponad 1000 uczestników. Dumny jestem, bo ponad 130 z nich jest z mojego kraju, z Polski. To rzeczywiście wspaniała liczba i to pokazuje też znakomity rozwój Inicjatywy Trójmorza...»* – **Президент Анджей Дуда виявляє власну суб'єктивну оцінку, зміщує фокус на себе.**

2. *«...ale to także państwa stowarzyszone na czele z Ukrainą, obecną tutaj poprzez najwyższą możliwą reprezentację, czyli Pana Prezydenta Wołodymyra Zelenskiego, któremu z całego serca dziękujemy za przybycie i za tą obecność, za podkreślenie ważności tej naszej współpracy tutaj w regionie Europy Środkowej...»* – **Лестоці, створення умовної групи.**

3. *«I cieszymy się ogromnie, że jako partner strategiczny przybyła nam tutaj także do naszego forum współpracy - Japonia. Bardzo cieszymy się z tego, że wolę stowarzyszenia się z Trójmorzem zgłosiła również dzisiaj Czarnogóra...»* –

Створення умовної групи.

4. *«Ona jest wydajna, jej efekty są widoczne w naszych krajach, chociażby poprzez rozwój infrastruktury. Mówiliśmy dzisiaj bardzo dużo. Budowa Via Baltic, budowa Via Carpatia, która bardzo szybko posuwa się w szczególności w moim kraju, w Polsce, gdzie mamy za zadanie wybudować ponad 600 kilometrów tej drogi...»* –

Зміщення фокусу на себе.

5. *«I wierzę w to głęboko, że w ciągu kilku lat ukończymy tę wielką inwestycję, bardzo trudną, zwłaszcza na południu, w terenie górskim.»* –

Суб'єктивність.

6. *«To, proszę Państwa, interkonektory gazowe, które powstały w naszych krajach, w szczególności ten, który otwarliśmy razem z Panem Prezydentem Gitanasem Nausedą półtora roku temu...»* – **Зміщення фокусу, навмисне наголошення на єдності Польщі та Литви, комплімент.**

7. *«...tuż przed zastosowanym przez Rosję brutalnie odcięciem dostaw gazu do Polski...»* – **Закодоване у реченні оціночне ставлення та демонстрація своєї громадянської та крайової позиції.**

8. *«...mimo że Gazociąg Jamalskim został przez Rosję zamknięty, mimo że dostawy zostały nagle wbrew umowie przerwane, okazało się, że nie brakło gazu ani dla naszego przemysłu w Polsce <...> To był wielki sukces właśnie współpracy Trójmorza i te sukcesy są widoczne. Stąd coraz większe zainteresowanie w przestrzeni tutaj Europy Centralnej, ale nie tylko, bo mieliśmy dzisiaj przecież także i gości z Hiszpanii, a więc z zupełnie drugiej strony naszego kontynentu i naszej wspólnoty w ramach Unii Europejskiej...»* – **Підкреслення єдності європейського суспільства та факту протидії цього суспільства Росії; наголошення на тому, що у ситуації, яка склалася, Росія виконує злочинну функцію та протистоїть європейському суспільству.**

9. «...że tutaj wzmacniając naszą współpracę i wzmacniając naszą infrastrukturę, tą cywilną służącą łączności między naszymi krajami, łączności pod każdym względem, tak jak powiedziałem, energetycznej, ale także...» – **Лестоці, створення умовної групи.**

10. «Dzisiaj każdy to widzi...» – **Узагальнення, створення умовної групи, відсутність вибору, залучення свідка.**

11. «...zwłaszcza w dobie rosyjskiej agresji na Ukrainę...» – **Оцінка і вияв громадянської позиції.**

12. «...kiedy potrzebujemy tak szybko przemieszczać transporty wojskowe, kiedy potrzebujemy tak szybko mieć zdolność interweniowania także i przesłania wsparcia do krajów z nami sąsiadujących na wschodniej flance NATO». – **Узагальнення, створення умовної групи, маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками.**

13. «To pokazuje, jak bardzo ten rozwój infrastruktury w przestrzeni północ-południe, ale także i wschód - zachód w naszej części Europy jest ważny dla naszej stabilności gospodarczej, ale także i dla naszej stabilności w ogóle, czyli dla bezpieczeństwa naszych krajów». – **Маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками. А. Дуда створює умовну ситуацію, яка ще не сталася, і закликає до дій, спираючись саме на цю ситуацію, а не наявну потребу країн так діяти.**

14. «Stąd też nie trzeba nikogo tutaj w naszej części Europy namawiać do kolejnych inwestycji w bezpieczeństwo». – **Нав'язування почуття штучного сорому, відсутність надання вибору.**

15. «Wszyscy staramy się z jednej strony wspierać Ukrainę i działać tak, aby mogła się bronić przed rosyjską agresją... ale z drugiej strony także i utracniając nasz potencjał odstraszania...» – **Створення умовної групи.**

16. «Tutaj w naszej części Europy spotyka się ze znakomitym zrozumieniem...» – **Створення умовної групи.**

17. «Wierzę także cały czas w to Wołodimirze, że będziesz mógł przyjechać w garniturze, już jako prezydent kraju, który nie znajduje się w stanie wojny...» – **А.**

Дуда активно знижує напругу політичної взаємодії і виявляє прихильність, звертаючись на «ти» замість «ви», а також промовляючи ім'я адресата.

18. *«Wierzę w to, że będziemy go [pokój] mieli wtedy, kiedy będziemy się umacniać, kiedy będziemy właśnie coraz lepiej funkcjonowali, kiedy będziemy coraz bliżej, współpracowali ze sobą, kiedy będziemy ze sobą także coraz bardziej solidarni».*

– Створення умовної групи, суб'єктивна оцінка, прогнозування майбутнього, нав'язування власної думки.

19. *«Bardzo dziękuję Panom Prezydentom jeszcze raz za to spotkanie <...> bo to, że jesteśmy tutaj, że jesteśmy tutaj razem także z Panem Prezydentem Wołodumyrem Zełenskim pokazuje, że mimo wszystkich trudności, mimo tej niebezpiecznej sytuacji, jaka dzisiaj jest w naszej części Europy, my pokazujemy naszą odporność, my pokazujemy naszą sprawność, my pokazujemy też naszą zwartość we współdziałaniu, we wzajemnym zrozumieniu...»* – **Наголошення на єдності, створення умовної групи.**

20. *«Dziękuję wszystkim gościom ze Stanów Zjednoczonych, z Wielkiej Brytanii, z Hiszpanii, z Japonii, także i z Turcji, z Izraela, z Finlandii, z Czarnogóry, którzy przybyli dzisiaj na nasze spotkanie po to, by pokazać jedność, po to, by pokazać, że jesteśmy razem, że chcemy współpracować i chcemy, chcemy zacieśniać więzy...»* –

А. Дуда ставить всіх інших учасників у ролі, у яких хоче їх бачити; нав'язування почуття штучного сорому і через нього зобов'язання виконувати ті ролі, що він їх нав'язав.

21. *«Po pierwsze chcę podkreślić, że od samego początku rosyjskiej agresji na Ukrainę nasza postawa w Polsce wobec Ukrainy i wobec Rosji jako agresora jest jednoznaczna. Wspieramy Ukrainę od pierwszego dnia tej wojny. Wspieramy także po prostu ludzi z Ukrainy, z których ogromna rzesza schroniła się w Polsce w czasie, kiedy Rosja zaatakowała. Przypomnę; luty, marzec, kwiecień, maj 2022 roku miliony uchodźców z Ukrainy wtedy przybywały do Polski, przemierzały Polskę, przemieszczając się do innych krajów».* – **Зміщення фокусу уваги на свою країну та її дії (А. Дуда ставить Польщу у приклад іншим державам та нав'язує**

свою позицію). Також вкотре наголошує на об'єктивному сприйнятті ситуації (Росії як агресора).

22. «Część z nich w Polsce była, niektórzy są jeszcze do dzisiaj. Znaleźli w Polsce swój nowy dom». – Наголошення на приязні та дружбі між країнами через факт позитивного досвіду переселенців (українців) у сусідній країні (Польщі).

23. «Rozmawiałem w tej kwestii naszych relacji z Ukrainą kilkakrotnie z premierem Donaldem Tuskiem. Nasza polityka tutaj jest stabilna, jednoznaczna i tutaj nie ma w Polsce wokół pomocy dla Ukrainy żadnego sporu. Wspieramy. Pan Premier Donald Tusk uzgodnił ze mną kwestie przystąpienia do porozumienia o wspieraniu Ukrainy, które podpisał nie tak dawno w Kijowie» – Зміщення фокусу уваги з себе на іншу політичну особу, підкріплення своїх слів та рішень авторитетом іншої особи.

24. «Do tego porozumienia ma być zawarta umowa. Jestem przekonany, że po zakończeniu negocjacji, rząd tą umowę zawrze» – Замаскована вимога, суб'єктивніть.

25. «A przy tym wszystkim przypomnę, że wśród wszystkich krajów, które dzisiaj sąsiadują z napadnięta przez Rosję Ukrainą, to właśnie na Polskę spadła, jak do tej pory, rosyjska rakietą i to właśnie na naszym niebie pojawiły się już kilkakrotnie rosyjskie rakiety, które wleciały w naszą przestrzeń powietrzną. Więc w istocie prawda jest taka, że sami znajdujemy się w sytuacji zagrożenia potencjalnym rosyjskim atakiem i te systemy dzisiaj chronią wojska sojusznicze.» – Менторство, суб'єктивна оцінка, демонстрація громадянської позиції, зміщення на себе фокусу уваги.

2.5. Особливості та засоби маніпуляції в українських медіа

Для оцінки та класифікації особливостей та засобів маніпуляцій в українських медіа було обрано відео «Спілкування Володимира Зеленського, Гітанаса Науседи та Анджея Дуди з представниками ЗМІ 11.04.2024» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=e1Hh8x0p7hU> [26]. Для коментування цитат були використані всі класифікації, особливо «сугестивна» класифікація.

Повторюючи вже декілька разів зауважену інформацію, у коментарях використано слово «маніпуляція» у значенні «маніпулятивні техніки».

1. *«Дуже дякую. Перш за все, дякую, Гітанас, тобі ще раз за запрошення. Дякую Анджею за теплі слова. Дорогі друзі, сьогодні важлива участь України у саміті ініціативи Трьох морів. Я дякую, пане Президенте, за запрошення для України, і це був плідний день та дуже детальні та вчасні зустрічі, та важливі для нас перемовни. Передусім я хочу подякувати кожному народу і хочу подякувати кожному лідеру, які підтримують нашу оборону, наших людей, наш захист від російського терору...»* – **Експресивність, емоційність, демонстрація надзвичайно теплого та позитивного ставлення до інших учасників саміту, маніпуляція подякою.**

2. *«...саме зараз, саме в цьому році, ми маємо сконцентрувати весь наш потенціал на тому, щоб захистити і Україну, і незалежність кожного народу, який межує з Росією...»* – **Зміщення фокусу уваги зі своїх проблем на можливі проблеми інших держав, прогнозування майбутнього, створення умовної групи.**

3. *«...всі ми бачимо...»* – **Створення умовної групи.**

4. *«...всі ми бачимо, що Путін не хоче обмежуватись лише нашою землею. Погрози Росії охоплюють увесь простір від Європи до Казахстану, і це загроза для всіх...»* – **Зміщення фокуса уваги зі своїх проблем на можливі проблеми інших держав, прогнозування майбутнього, створення умовної групи.**

5. *«...далі, звичайно, фронт. Я чітко окреслив те, що планує робити Путін у цьому році. У нас є достатня інформація від розвідки...»* – **Прогнозування майбутнього, залякування.**

6. *«...кожного дня б'ють російські ракети, і кожного дня збільшується кількість обіцянок [від інших країн], кожного дня українські воїни на фронті витримують жорстокий тиск російської артилерії та керованих авіабомб. Реальність нарешті повинна почати відповідати словам...»* – **Нав'язування почуття сорому.**

7. *«Дякую усім лідерам, усім нашим партнерам, які дійсно реалізують те про що ми домовлялись».* – **Маніпуляція подякою, нав'язування почуття штучного сорому, створення умовної групи.**

8. *«...я говорив про те, що критично важливо для європейської єдності підтвердити, що Євросоюз не боїться самого себе, і що НАТО не боїться своїх власних правил...»* – **Самоцітування; диктування дій, провокування до дії.**

9. *«...кожна демократична нація в Європі яка поділяє та захищає спільні цінності Європи та євроатлантичного простору заслуговує бути членом Європейського Союзу та Північноатлантичного Альянсу і це факт...»* – **Створення умовної групи, нав'язування почуття штучного сорому.**

10. *«Цей факт треба підтвердити реальними діями. Червень – це час, коли буде правильним фактично почати перемовини про вступ України в Євросоюз...»* – **Диктування дій, прогнозування майбутнього.**

11. *«Європі потрібен цей сигнал її власної сили, щоб у Путіна не було спокуси подумати, нібито Європа проявляє слабкість...»* – **Прогнозування майбутнього, залякування, провокування до дії.**

12. *«...вчора Польща згадувала загиблих у смоленській катастрофі [Катастрофа Ту-154 в Смоленську. Авіакатастрофа польського президентського літака в Смоленську 10 квітня 2010 року (pol. Katastrofa polskiego samolotu prezydenckiego w Smoleńsku).] і вже 14 років минуло і мої співчуття і хай пам'ять про усіх людей чий життя були забрані про усіх хто загинув від Росії».* – **Посилання на історичну дійсність, зміщення фокуса із власних проблем на події в іншій країні.**

13. *«...вірю, що більшість світу цивілізованого, світу тих, хто не байдужий, хто за справедливий мир, приймуть там участь. Там буде розроблена детальна карта щодо закінчення цієї війни з погляду, ще раз, справедливого миру, ґрунтуючих абсолютно на резолюціях ООН...»* – **Неправильна мовна конструкція. Створення умовної групи, маніпуляція через нав'язування сорому.**

14. *«І це в такий формат ми на сьогодні бачимо, а якщо не буде допомоги нам буде дуже складно ми будемо втрачати наших людей втрачати наших воїнів абсолютно безцінних і питання не тільки в територіях...»* – **Нав'язування відчуття сорому.**

15. *«Тому що, якщо ти не відновлюєш свою територіальну цілісність, то і до тебе немає поваги, до твого суверенітету...»* – **Відвертість висловлювання, експресивність, нав'язування власної думки.**

16. *«...і тоді це – заморожений конфлікт, і вже буде питання часу, коли Путін знов повернеться...»* – **Прогнозування майбутнього.**

17. *«Дякую тобі, Анджо, за підтримку...»* – **Звертання на «ти», наголошення на єдності держав.**

18. *«Польща для нас дуже важлива, це наш потужний, потужний партнер і географічний історично...»* – **Наголошення на близьких стосунках та єдності держав.**

19. *«...керівництву ратифікації... ратифікацій ротацій. Вибачте».* – **Обмовка.**

20. *«Мені здається, це дуже важливо і для партнерів, тому що з ними, у нас немає від партнерів ніяких секретів, тому цима технологіями ми обов'язково поділимось...»* – **Створення умовної групи, наголошення на єдності та близьких стосунках між державами.**

21. *«...серйозний «Defendant Shield». Yes, for Israel, which is important, Ізраїль сам, він би не зміг захиститись від такої кількості. Від такого масового, дуже потужного удару з Іранської сторони, і тут, безумовно, задіяна і протиповітряна оборона, і авіація, багато всього, багато всього цього, якщо чесно, скажу, не вистачає Україні Але, тим не мени. Це дійсно демонстрація, що таке союзники не на папері...»* – **Змішування мов, вживання англійських слів поміж українськими. Наведення прикладу зі сторони. Нав'язування відчуття сорому.**

Також для альтернативного погляду на обособленості маніпуляцій у українських медіа було використано відео «Зеленський дав інтерв'ю

https://www.youtube.com/watch?v=qM_l0yC85b8&ab_channel=%D0%97%D0%B5%21%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82 [25]

22. *«Ви знаєте, коли говорять, що союзники не можуть нам дати ту чи іншу зброю, або не можуть бути в Україні тими чи іншими силами, тому що тоді буде сприйматись, що Україна затягнула НАТО в війну – так я вам хочу поставити після вчорашньої атаки питання: Ізраїль в НАТО, чи ні? Ось вам і відповідь: Ізраїль не країна НАТО. Союзники країни НАТО, в тому числі країни НАТО захищали Ізраїль».* – **Відвертість висловлювання, виказує свою думку - звинувачує, викликає почуття сорому, подання об'єктивної картини дійсності без намагання догодити абонентам.**

23. *«Скажіть мені, будь ласка, як можна воювати було з цима тисячами, якщо у тебе немає зброї, яка їх збиває?»* – **Емоційне викликання штучного сорому.**

24. *«Ми не думаємо, що нам буде легше, ми боремось. Ми не думаємо про наступний рік, ми думаємо про завтра. Наші цілі набагато, скажу вам, життєвіші й простіші».* – **Відвертість висловлювання, подання об'єктивної картини дійсності без намагання догодити абонентам.**

25. *«Ми маємо пам'ятати всі – з історії наших народів що – <...> лише спільні дії та реальна солідарність здатні захистити свободу. Свободу наших країн від російської агресії...»* – **Експресивність, емоційність, демонстрація надзвичайно теплого та позитивного ставлення до інших учасників саміту, маніпуляція подякою.**

2.6. Порівняння вживання мовних засобів у різних медіапросторах

Розглянуті на прикладі конференції та інтерв'ю президентів мовні одиниці мають у собі як спільні, так і відмінні аспекти. Користуючись наявною інформацією та сугестивним методом, ми можемо стверджувати, що обидва президенти схильні:

- створювати умовні групи, тобто зараховувати певну (велику) кількість людей до єдинодумців, не питаючи при цьому їхньої згоди;
- вдаватися до емоційних, суб'єктивних оцінок;
- порушувати дипломатичний протокол аби виявити приязнь одне до одного без прямого виголошення слів приязні;
- виявляти люб'язність та повагу до громадян своїх держав не вдаючись до приниження інших сторін – у цьому аспекті політичний регламент, відповідно, не порушується.

Далі наведено таблицю яка опосередковано оцінює декілька цитат А. Дуди і В. О. Зеленського за принципом схильності президентів до різних маніпуляцій.

Цитати А. Дуди		Пояснення
Створення умовної групи	«I cieszymy się ogromnie, że jako partner strategiczny przybyła nam tutaj także do naszego forum współpracy – Japonia. Bardzo cieszymy się z tego, że wolę stowarzyszenia się z Trójmorzem zgłosiła również dzisiaj Czarnogóra...»	Дуда використовує форму першої особи множини, тобто у перекладі займенник «ми», маючи на увазі учасників всього саміту і таким чином об'єднуючи їх у групу єдинодумців незалежно від того, чи вони справді до неї належать.
Емоційні суб'єктивні оцінки	1. «...tuż przed zastosowanym przez Rosję brutalnie odcięciem dostaw gazu do Polski...» 2. «Ona jest wydajna, jej efekty są widoczne w naszych krajach, chociażby poprzez rozwój infrastruktury...»	1. Дуда застосовує емоційну оцінку подій, використовуючи специфічну лексику, що не вкладається у політичний регламент, проте не є цілком неприйнятною. 2. У свою промову президент гармонійно влітає

		акцентування на розвиткові та досягненнях своєї країни, хоча, власне, мова йде про інше.
Порушення диплом. протоколу	<p>1.«Drogi Gitanasie chcę bardzo podziękować za świetny szczyt Trójmorza...»</p> <p>2.«...ale to także państwa stowarzyszone na czele z Ukrainą, obecną tutaj poprzez najwyższą możliwą reprezentację, czyli Pana Prezydenta Wołodomyra Zełenskiego, któremu z całego serca dziękujemy za przybycie i za tą obecność, za podkreślenie ważności tej naszej współpracy tutaj w regionie Europy Środkowej...»</p>	<p>1. Дуда використовує другу форму однини, що відповідає займеннику «ти» в українській мові, звертаючись до президента Литви, таким чином він підкреслює особливі дружні стосунки між державами та їх президентами.</p> <p>2. Ніби між ділом робить комплімент іншій державі, переслідуючи ту саму мету, а також закріплюючи в уяві слухачів власну політичну позицію.</p>
Комплімент и своїй державі	«Część z nich w Polsce była, niektórzy są jeszcze do dzisiaj. Znaleźli w Polsce swój nowy dom».	Наголошує на тому, що Польща зробила надзвичайно багато для українських біженців; також відзначає, що українці знайшли у Польщі новий дім, підкреслюючи той факт, наскільки добре Польща виконує поставлені перед собою задачі та наскільки

		спроможною вона є у забезпеченні громадян (своїх і чужих) усім необхідним). Ще раз наголошує на дружніх стосунках між державами.
Цитати В. О. Зеленського		Пояснення
Створення умовної групи	<p>«...саме зараз, саме в цьому році, ми маємо сконцентрувати весь наш потенціал на тому, щоб захистити і Україну, і незалежність кожного народу, який межує з Росією...»</p> <p>«...всі ми бачимо, що Путін не хоче обмежуватись лише нашою землею. Погрози Росії охоплюють увесь простір від Європи до Казахстану, і це загроза для всіх...»</p>	Вживаючи займенник «ми» Зеленський має на увазі не лише Україну, але й інші країни Європи, що межують із Росією. Він аргументує необхідність концентрації потенціалу всіх цих країн на захисті України тим, що російська агресія не обмежиться Україною і скоро стане проблемою для інших держав.
Емоційні суб'єктивні оцінки	«...я говорив про те, що критично важливо для європейської єдності підтвердити, що Євросоюз не боїться самого себе, і що НАТО не боїться своїх власних правил...»	Зеленський використовує пряму маніпуляцію (у найбільш широкому значенні цього слова), наголошуючи на необхідності виконання НАТО певних дій із метою підтримки України задля того, щоб довести, що «воно не боїться».

<p>Порушення диплом. протоколу</p>	<p>«Польща для нас дуже важлива, це наш потужний, потужний партнер і географічний історично...»</p> <p>«Дякую тобі, Андже, за підтримку...»</p> <p>«Дуже дякую. Перш за все, дякую, Гітанас, тобі ще раз за запрошення. Дякую Анджею за теплі слова.... Я дякую, пане Президенте, за запрошення для України, і це був плідний день та дуже детальні та вчасні зустрічі, та важливі для нас перемовни. Передусім я хочу подякувати кожному народу і хочу подякувати кожному лідеру...»</p>	<p>Підкреслює надзвичайно дружні стосунки між державами, використовуючи займенник «ти» у зверненні до президента Польщі, дякує йому особисто за підтримку.</p> <p>Подякував шість разів поспіль.</p>
<p>Комплімент и своїй державі</p>	<p>«...кожна демократична нація [українська] в Європі яка поділяє та захищає спільні цінності Європи та євроатлантичного простору заслуговує бути членом Європейського Союзу та Північноатлантичного Альянсу і це факт. Цей факт треба підтвердити реальними діями...»</p>	<p>Зеленський підводить свою аргументацію до того, що Україна, яка кожного дня на практиці доводить свою силу та вірність європейським цінностям, має повне право вважатися європейською країною та належати до ЄС та Північноатлантичного Альянсу.</p>

Також наявні відмінні аспекти мовних одиниць у наших матеріалах. Саме ці відмінності ми надалі піддаємо ретельному аналізу, намагаючись пов'язати цю інформацію із соціально-історичними, ментальними та політичними характеристиками України та Польщі.

Контекст та обставини є важливими складовими мовлення. Базуючись на матеріалах навіть однієї конференції можна говорити про вплив обставин на мовлення президентів. Так, наприклад, мовлення В.О. Зеленського є більш різким і емоційним попри те, що він знаходиться рівно в тому ж місці, в тому ж приміщенні, що і польський президент, тобто об'єктивних причин, зрозумілих сторонньому глядачеві, що не має чіткого розуміння політичної (воєнної) ситуації України, за яких В.О. Зеленський вдається до більш емоційно забарвленого дискурсу.

Вага відповідальності за країну у воєнному стані спонукає Володимира Зеленського змінювати свій звичний стиль мовлення. Стиль, з яким українці знайомі вже декілька десятиліть, змінюється на мовлення відверте, місцями жорстоке, але виключно тому, що до цього президента України спонукає геополітична ситуація та агресія зі сторони Росії.

Президент Польщі, своєю чергою, демонструє помірну емоційність, але А. Дуда, так само, як і В.О. Зеленський, схильний до відвертості. Проте Президент Польщі дійсно знаходиться в інших умовах. Загроза можливої майбутньої агресії Росії щодо Польщі (хоча вже зараз варто говорити про наявну, але не оголошену загрозу зі сторони Росії, зважаючи на події осені 2022 року «Jak NATO może odpowiedzieć na wybuch pocisku w Przewodowie, Bartosz T. Wieliński, 16.11.2022, 06:00.» URL: [<https://wyborcza.pl/7,75398,29144337,jak-nato-moze-odpowiedziac-na-wybuch-pocisku-w-przewodowie.html#S.MT-K.C-B.2-L.2.maly>] [50]) спонукають Анджея Дуду бути готовим, але ще не таким відчайдушним, як В.О. Зеленський.

Також оцінюючи об'єм мовлення можна дійти цікавого висновку: мовлення А.Дуди є монологічним і розмашистим, він завжди відповідає без

поспіху, навіть на брифінгах (на пр. укр. переклад. ВЕЛИКИЙ брифінг ЗЕЛЕНСЬКОГО з ДУДОЮ і НАУСЕДОЮ, 24 Канал, 28 черв. 2023 р. <https://www.youtube.com/watch?v=PY36UNW81U8> [24]) Анджей Дуда, навіть попри активніші жести, ніж у В.О. Зеленського, надавав об'ємніші відповіді. На прикладі тої ж конференції 9-го саміту Тримор'я, А. Дуда обирає більші конструкції, схильний проговорювати повні назви, а не аббревіатури.

Напротивагу мовленню президента Польщі, мовлення президента В.О. Зеленського відкрите до діалогу, (це не було предметом дослідження, але є загальновідомою інформацією: В.О. Зеленський виявляє великі здібності у мистецтві імпровізації, тому його мовлення здається не таким масштабним, але швидшим, при тому, що і А. Дуда, і В.О. Зеленський говорять із приблизно однаковою швидкістю).

Якщо брати до уваги інтернет-мовлення інших представників політичної влади (напр. сторінки в X (Twitter) Д. Туска і Д.І. Кулеби), то можна зауважити, що загалом президенти України та Польщі відображають мовлення, звичне для громадян України та Польщі, але роблять це, керуючись принципами політичного протоколу. Наприклад президенти використовують побутову, зрозумілу пересічним громадянам, лексику у своєму мовленні, яка резонує з думками людей про події сьогодення.

Було подано дві таблиці, в яких детально проаналізовано 50 мовних одиниць медіа-матеріалу з YouTube на тему. Ми зосередилися на вивченні 25 реплік президента Польщі Анджея Дуди та 25 реплік президента України Володимира Зеленського. Такий аналіз дозволив нам здійснити порівняння їхнього мовлення, вивчаючи використані мовні стратегії, техніки впливу на аудиторію та характерні особливості кожного з політичних лідерів.

Ми почали з детального аналізу кожної репліки, вивчаючи її структуру, вибір лексичних засобів, а також контекст, у якому була зроблена заява. Особливу увагу приділили таким аспектам, як емоційне забарвлення мовлення, використання риторичних прийомів, звернення до національних символів і цінностей, а також технікам маніпуляції свідомістю аудиторії. Ці фактори є

ключовими у розумінні того, як політики намагаються впливати на громадську думку та формувати підтримку своїх політичних програм.

Порівняння мовлення двох лідерів дозволило виявити як спільні, так і відмінні риси у їхніх прийомах. Наприклад, Зеленський часто використовує історичні паралелі та звернення до спільного минулого Польщі та України, тоді як Дуда більш схильний до використання сучасних референцій. Обидва лідери активно використовують патріотичну риторичку, але роблять це по-різному, відображаючи свої національні особливості та політичні цілі.

Результати дослідження показали, що кожен із лідерів має унікальний стиль комунікації, який відображає їхні політичні позиції та цінності. Наприклад, Дуда часто робить акцент на традиційних цінностях та безпеці, що резонує з консервативною частиною польського суспільства, тоді як Зеленський більше орієнтується на боротьбу, що відображає його позиціонування як реформатора.

ВИСНОВКИ

У наш час надзвичайно важливим є розуміння функціонування політичного дискурсу, зокрема можливостей мови, контексту та цілей висловлювань, що їх вживають у згаданому дискурсі у мас-медійному просторі.

Задля кращого розуміння наведених аспектів варто провести дослідження термінології дотичної до політичного дискурсу, тобто таких понять, як «мас-медія», «дискурс», «політичний дискурс», «медіапростір», «маніпуляція», «сугестія», «текст». Також надзвичайно важливим є усвідомлення принципів класифікації мовних одиниць в політичному контексті, яке дає можливість краще зрозуміти політичну то соціально-історичну ситуацію, у якій використовуються досліджені мовні одиниці.

Задля проведення такого дослідження нами був виконаний підбір теоретичної бази, тобто робіт та досліджень українських, польських та інших науковців щодо політичного дискурсу і принципів мовлення, що в ньому використовуються. Наступним етапом стає підбір відповідних мовних одиниць в українському та польському медіапросторі, зокрема це виступи, інтерв'ю та висловлювання (усні та письмові), зібрані на базі соціальної мережі X (Twitter) та стрімінгової платформи YouTube.

Зібравши ці факти, ми стверджуємо, що дослідження політичного дискурсу у польському та українському контекстах, визначення окремих елементів мовлення та аналіз сугестій – важливо та нагально.

Отже, у цій роботі було проведено дослідження політичного дискурсу в українських і польських мас-медіа та ознайомлення зі способами маніпуляцій, тематикою та формальним впливом, який політичні спікери ілюструють у своєму мовленні. Однією з цілей роботи було також досягнення повного розуміння того, як комунікація використовується в різних контекстах. Були визначені такі ключові поняття, як дискурс, мас-медіа, медіапростір тощо, для вибору правильних мовних одиниць для оцінювання.

Ціллю нашого дослідження було з'ясувати сутність мовних маніпуляцій та їхній вплив на мовлення спікерів у політичному дискурсі. Ми провели аналіз

мовлення політичних діячів українського та польського медіапростору з метою виявлення маніпулятивних елементів. При цьому важливим було не лише виявити ці елементи, а й з'ясувати їхню тематику та формальний вплив на аудиторію.

Ми також ставили перед собою завдання зіставити вплив маніпуляцій у політичному дискурсі польського та українського медіапростору. Це дозволило нам порівняти способи та стратегії, які використовуються політичними спікерами для маніпулювання свідомістю та переконанням аудиторії в обох країнах. Під час виконання дослідження ми активно користувалися ключовими поняттями, такими як дискурс, мас-медіа та медіапростір, щоб правильно визначити мовні одиниці для аналізу.

Задля досягнення поставлених цілей були використані як теоретичні, так і практичні методи дослідження, що полягали зокрема у пошуку та аналізі висловлювань Володимира Зеленського та Анджея Дуди, а також їхній класифікації та аналізі відповідно до різних критеріїв оцінювання політичних висловлювань із погляду наявності чи відсутності маніпулятивних прийомів, що докладно описані у тексті роботи. Такий аналіз, що базувався, зокрема, на класифікаціях маніпулятивних засобів Володимира Горбатенка та Девіда Вінтера, дозволив здійснити комплексний аналіз сучасних підходів до проблеми мовного дискурсу в контексті політичних комунікацій.

Проведений аналіз та порівняння мовних засобів впливу в польських та українських медіа дозволив виокремити унікальні вимоги до політичної мови залежно від її джерела. Особливий акцент було зроблено на розкритті особливостей та засобів маніпуляції, які використовуються в цих медіапросторах. Переважна кількість засобів маніпуляції полягала у:

- Використанні маніпулятивних технік (тобто використанні широких узагальнень і стереотипів, перетворення одиничних випадків на масові явища, приписування іншим людям думки або наміри, а також маніпулювання вигаданою статистикою для аргументації).

- Акцентуванні на авторитетні джерела, залученні свідчень інших людей для підтвердження своїх слів, створення враження масової підтримки певної думки або ідеї.

- Емоційному впливові (використання компліментів, викликання сорому, прояв образи для впливу на емоційний стан співрозмовника).

- Сумнівах та критиці (вираження скептицизму, сумнівів щодо правдивості інформації, критика ідей абонента як нереалістичних, висловлення негативної оцінки).

- Спотворення інформації (підбивання підсумків з можливим спотворенням думок співрозмовника, використання ярликів і кліше, надання неповної або брехливої інформації, маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками).

- Риторичні прийоми (представлення певної поведінки або ситуації як норми, створення умовних груп, зосередження на деталях, що не мають значення, використання гіпотетичних сценаріїв для обґрунтування своєї позиції).

Робота підтвердила актуальність вивчення термінології дотичної до політичного дискурсу, аналіз мовних одиниць і дослідження українського та польського медійних контекстів. Під час виконання роботи вдалося зібрати значну кількість українських, польських та іншомовних джерел, які дозволять в майбутньому розвинути тему вивчення політичного дискурсу. Варто відзначити, що кількість українських та польських джерел на дослідження тем як політичного мовлення, так і політичного дискурсу загалом, є цілком задовільною, також частина джерел є сучасними працями написаними на прикладах геополітичного становища країн Америки та Європи в рамках кінця ХХ – початку ХХІ століть, що ще раз довело актуальність проведених досліджень та збору актуальної інформації. Ця робота є ланкою, яка може слугувати орієнтиром для майбутніх досліджень політичного дискурсу на прикладі мовних одиниць українського та польського медійних контекстів, а також в дослідженнях історичного та культурологічного характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутова І., «Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень». Львівський національний університет імені Івана Франка. (2009). С.11.
2. Барт Р., «Від твору до тексту / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.» за ред. М. Зубрицької. Л : Літопис, 1996. С.380-384
3. Дегтярьова К.В., «Основи теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник». Філологія. Українська мова і література. Полтава, (2012). С.70. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5045/1/Degtyarova.pdf>
4. Кулик В., «Методи аналізу медійного дискурсу». Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К: Вип. 18. (2009). С.104-119.
5. Кучик, Г.Б., «Журналістика:«Лінгвістичні Аспекти Політичної Комунікації.»». Вчені Записки: 22022232. Том 33 (72) № 2 Ч.2. (2022).
6. Мойсеєв В.А., «Паблік рілейшнз», Київ, «Академвидав». (2007). С.266.
7. Нагорна Л.П. «Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики». К.: Світогляд, (2005). С.315.
8. Палей Т.А., «Ще раз про співвідношення понять «політична мова» і «політичний дискурс»». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія №39 том2. (2019). С.128.
9. Петренко В., «Особливості визначення політичної мови». Політичний менеджмент № 2. Бібліогр.: 20 назв. укр. (2007). С.16-24.
10. Почепцов Г., «Смислові війни в сучасному світі» (2013). С.7. URL: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/4150/2013-05-05-smyslovi-viyny-v-suchasnomu-sviti/>
11. Семенюк О.А., Паращук В.Ю., «Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб.»». Київ : ВЦ «Академія». (2010). С.240.
12. Смолянук В.Ф. та ін., «Політичні технології в сучасних владних процесах: навчальний посібник». Київ: КНЕУ. (2021). С.328.

13. Сотников А.В., «Ключові слова в політичному дискурсі», Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. №3. Бібліогр.: 25 назв. укр. (2009). С.216-224.
14. Сорокіна Л.Є., «Мовленнєва маніпуляція та інші види мовленнєвого впливу: термінологічне розмежування понять». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. Вип. 8(2). (2014). С.157-159.
15. Франко О. Б., «Про етнокультурний підхід до дослідження мови». Каразінські читання. Х. : ХНУ імені В. Н. Карабіна. (2010). С.319-320.
16. Шевченко І.С., Морозова О.І., «Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен», Харків: Константа. (2005). С.233–236.
17. Шкіцька І.Ю. «Різновиди Метафори В Маніпулятивній Стратегії Позитиву». Лінгвістика : наук. видання. №2 (23). Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». (2011). С.211-218.
18. Шугаєв А.В., «Медіа-Дискурс У Межах Критичного Дискурс-Аналізу Та Функціонального Підходу». Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія “Філологічні науки”. Мовознавство, №11. (2019).
19. Яновець А.І., Смаль О.В., «Контент-аналіз політичного дискурсу: критичний огляд програмного забезпечення Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC)». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія. Вип.9(77). (2020). С.142-145.
20. «Дипломатичний протокол та етикет : практикум» / уклад. А.Д. Гулієв. К. : НАУ, (2014). С.96.
21. «Медіа-аналітика і переклад: критичний дискурс-аналіз. Лекція № 3.». Курс: Переклад і медіакомунікації. Lviv National University (2021). URL: <https://www.collegesidekick.com/study-docs/6161690>
22. «Європейський словник філософій». Київ: Дух і Літера. (2009).
23. «Прикладна політологія: навч. посіб.» / За ред. В.П.Горбатенка. Київ: Академія, 2008. 472 с.
24. «ВЕЛИКИЙ брифінг ЗЕЛЕНСЬКОГО з ДУДОЮ і НАУСЕДОЮ», 24 Канал, 28 черв. 2023 р. <https://www.youtube.com/watch?v=PY36UNW81U8>

25. «Зеленський дав інтерв'ю американському мовнику PBS» URL: https://www.youtube.com/watch?v=qM_loyC85b8&ab_channel=%D0%97%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82
26. «Спілкування Володимира Зеленського, Гітанаса Науседи та Анджея Дуди з представниками ЗМІ 11.04.2024» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=e1Hh8x0p7hU>
27. Austin, J. L., J. O. Urmson, and G. J. Warnock, 'The Meaning of a Word', in J. O. Urmson, and G. J. Warnock (eds), *Philosophical Papers*, 3rd edn (Oxford, 1979; online edn, Oxford Academic, 1 Nov. 2003), <https://doi.org/10.1093/019283021X.003.0003>, accessed 9 June 2024.
28. Benveniste É. *Problèmes de linguistique générale*. nrf Editions Gallimard. Bibliothèque des Sciences Humaines. Paris. 1970. P. 372.
29. Biber D. *Longman grammar of spoken and written English* / Douglas Biber, Stig Johansson at al. – London : Longman, 1999. – P. 318–342.
30. Dijk van T.A. *Principles of Critical Discourse Analysis* / T. A. van Dijk // *Discourse and Society*. – 1993. – Vol. 4. – P. 243–289.
31. Dijk van T.A. *Discourse and Context. A sociocognitive approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
32. Dijk van T.A. *Society and Discourse. How social contexts control text and talk..* Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
33. Dijk van T.A. *Discourse and Power. Contributions to Critical Discourse Studies*. Houndsmills: Palgrave MacMillan, 2008.
34. Dijk van T.A. *Discourse and Knowledge. A sociocognitive approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
35. Dijk van T.A. *Strategies of Discourse Comprehension*. with Walter Kintsch. New York: Academic Press, 1983.
36. Gorbatenko V.P. Problems and prospects of the formation of an «alternative civilization». *Yearly journal of scientific articles “Pravova derzhava”* Volume 30 (2019), 442-450 p.

37. Gorbatenko. V.P.. Prykladna politolohiya. Navch. posibnyk. /za red. [Applied political science. Education manual]. Kyiv: Akademiya, 2008. 472 s. [in Ukrainian]
38. Juszczak S., Internet – współczesne medium komunikacji społecznej. Uniwersytet Śląski. Katowice. 2016. URL: <http://www.ktime.up.krakow.pl/symp2011/referaty2011/juszczak.pdf>.
39. Kostenko O. M. Problema № 1 suchasnoi tsyvilizatsii (v ukrainskomu konteksti): monohrafiia. Cherkasy : SUEM, 2008. S. 101.
40. Majgier K., Internet jako przestrzeń komunikacyjna, URL: <https://www.kul.pl/files/714/media/2.43.2000.art.2.pdf>.
41. Pietkiewicz E., Protokół dyplomatyczny, Warszawa 1998, s. 36.
42. Ritzer G. The Mcdonaldization of Society Thousand Oaks. CA: Pine Forge Press, 2000.
43. Sartori, Giovanni, «The Theory of Democracy Revisited»1987
44. Schiappa, E. «The rhetoric of nukespeak». (1989).
45. Searle, J. (1969), Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language, Cambridge: Cambridge University Press. (Searle's has been the most notable of attempts to extend and adjust Austin's conception of speech acts).
46. Searle, J. (1979), Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts, Cambridge: Cambridge University Press, 1979. How to Do Things with Words: The William James Lectures delivered at Harvard University in 1955, 1962 (ed. J. O. Urmson), 2nd edition, 1975 (with Marina Sbisa), Oxford: Clarendon Press.
47. Vidal Eugene Luther Gore. Сотворіння світу: Роман / з англ. пер. Віктор Шовкун // Журнал «Всесвіт», 1989. — № 1-4.
48. Wiatr J., Socjologia stosunków politycznych. Warszawa. 1977. 445 p.
49. «pol. Wilno, Konferencja prasowa po 9. Szczycie Inicjatywy Trójmorza» URL: https://www.youtube.com/watch?v=pZo8IH3K0Pk&ab_channel=PrezydentRPAndrzejDuda

50. «Jak NATO może odpowiedzieć na wybuch pocisku w Przewodowie,
Bartosz T. Wieliński, 16.11.2022, 06:00.» URL:
<https://wyborcza.pl/7,75398,29144337,jak-nato-moze-odpowiedziec-na-wybuch-pocisku-w-przewodowie.html#S.MT-K.C-B.2-L.2.maly>

ДОДАТОК 1

Анджей Дуда		
1	«Drogi Gitanasie chcę bardzo podziękować za świetny szczyt Trójmorza dzisiaj w Wilnie i chcę ogromnie podziękować za świetnie przygotowane także Forum Biznesowe Inicjatywy Trójmorza. Rzeczywiście ponad 1000 uczestników. Dumny jestem, bo ponad 130 z nich jest z mojego kraju, z Polski. To rzeczywiście wspaniała liczba i to pokazuje też znakomity rozwój Inicjatywy Trójmorza...»	Президент Анджей Дуда виявляє власну суб'єктивну оцінку, зміщує фокус на себе.
2	«...ale to także państwa stowarzyszone na czele z Ukrainą, obecną tutaj poprzez najwyższą możliwą reprezentację, czyli Pana Prezydenta Wołodomyra Zełenskigo, któremu z całego serca dziękujemy za przybycie i za tą obecność, za podkreślenie ważności tej naszej współpracy tutaj w regionie Europy Środkowej...»	Лестоці, створення умовної групи.
3	«I cieszymy się ogromnie, że jako partner strategiczny przybyła nam tutaj także do naszego forum współpracy - Japonia. Bardzo cieszymy się z tego, że wolę stowarzyszenia się z Trójmorzem zgłosiła również dzisiaj Czarnogóra...»	Створення умовної групи.

4	«Ona jest wydajna, jej efekty są widoczne w naszych krajach, chociażby poprzez rozwój infrastruktury. Mówiliśmy dzisiaj bardzo dużo. Budowa Via Baltic, budowa Via Carpatia, która bardzo szybko posuwa się w szczególności w moim kraju, w Polsce, gdzie mamy za zadanie wybudować ponad 600 kilometrów tej drogi...»	Зміщення фокусу на себе.
5	«I wierzę w to głęboko, że w ciągu kilku lat ukończymy tę wielką inwestycję, bardzo trudną, zwłaszcza na południu, w terenie górskim».	Суб'єктивність.
6	«To, proszę Państwa, interkonektory gazowe, które powstały w naszych krajach, w szczególności ten, który otwarliśmy razem z Panem Prezydentem Gitanasem Nausedą półtora roku temu...»	Зміщення фокусу, навмисне наголошення на єдності Польщі та Литви, комплімент.
7	«...tuż przed zastosowanym przez Rosję brutalnie odcięciem dostaw gazu do Polski...»	Закодоване у реченні оціночне ставлення та демонстрація своєї громадянської та крайової позиції.
8	«...mimo że Gazociąg Jamalskim został przez Rosję zamknięty, mimo że dostawy zostały nagle wbrew umowie przerwane, okazało się, że nie brakło gazu ani dla naszego przemysłu w Polsce <...> To był	Підкреслення єдності європейського суспільства та факту протидії цього суспільства Росії; наголошення на тому, що у ситуації, яка склалася, Росія

	wielki sukces właśnie współpracy Trójmorza i te sukcesy są widoczne. Stąd coraz większe zainteresowanie w przestrzeni tutaj Europy Centralnej, ale nie tylko, bo mieliśmy dzisiaj przecież także i gości z Hiszpanii, a więc z zupełnie drugiej strony naszego kontynentu i naszej wspólnoty w ramach Unii Europejskiej...»	виконує злочинну функцію та протистоїть європейському суспільству.
9	«...że tutaj wzmacniając naszą współpracę i wzmacniając naszą infrastrukturę, tą cywilną służącą łączności między naszymi krajami, łączności pod każdym względem, tak jak powiedziałem, energetycznej, ale także...»	Лестоці, створення умовної групи.
10	«Dzisiaj każdy to widzi...»	Узагальнення, створення умовної групи, відсутність вибору, залучення свідка.
11	«...zwłaszcza w dobie rosyjskiej agresji na Ukrainę...»	Оцінка і вияв громадянської позиції.
12	«...kiedy potrzebujemy tak szybko przemieszczać transporty wojskowe, kiedy potrzebujemy tak szybko mieć zdolność interweniowania także i przesłania wsparcia do krajów z nami	Узагальнення, створення умовної групи, маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками.

	sąsiadujących na wschodniej flance NATO».	
13	«To pokazuje, jak bardzo ten rozwój infrastruktury w przestrzeni północ-południe, ale także i wschód - zachód w naszej części Europy jest ważny dla naszej stabilności gospodarczej, ale także i dla naszej stabilności w ogóle, czyli dla bezpieczeństwa naszych krajów».	Маніпулювання причинно-наслідковими зв'язками. А. Дуда створює умовну ситуацію, яка ще не сталася, і закликає до дій, спираючись саме на цю ситуацію, а не наявну потребу країн так діяти.
14	«Stąd też nie trzeba nikogo tutaj w naszej części Europy namawiać do kolejnych inwestycji w bezpieczeństwo».	Нав'язування почуття штучного сорому, відсутність надання вибору.
15	«Wszyscy staramy się z jednej strony wspierać Ukrainę i działać tak, aby mogła się bronić przed rosyjską agresją... ale z drugiej strony także i umacniając nasz potencjał odstraszania...»	Створення умовної гупи.
16	«Tutaj w naszej części Europy spotyka się ze znakomitym zrozumieniem...»	Створення умовної гурпи.
17	«Wierzę także cały czas w to Wołodomyrze, że będziesz mógł przyjechać w garniturze, już jako prezydent kraju, który nie znajduje się w stanie wojny...»	А. Дуда активно знижує напругу політичної взаємодії і виявляє прихильність, звертаючись на «ти» замість «ви», а також промовляючи ім'я адресата.
18	«Wierzę w to, że będziemy go [pokój] mieli wtedy, kiedy będziemy się	Створення умовної групи, суб'єктивна оцінка, прогнозування

	umacniać, kiedy będziemy właśnie coraz lepiej funkcjonowali, kiedy będziemy coraz bliżej, współpracowali ze sobą, kiedy będziemy ze sobą także coraz bardziej solidarni».	майбутнього, нав'язування власної думки.
19	«Bardzo dziękuję Panom Prezydentom jeszcze raz za to spotkanie <...> bo to, że jesteśmy tutaj, że jesteśmy tutaj razem także z Panem Prezydentem Wołodymyrem Zełenskim pokazuje, że mimo wszystkich trudności, mimo tej niebezpiecznej sytuacji, jaka dzisiaj jest w naszej części Europy, my pokazujemy naszą odporność, my pokazujemy naszą sprawność, my pokazujemy też naszą zwartość we współdziałaniu, we wzajemnym zrozumieniu...»	Наголошення на єдності, створення умовної групи.
20	«Dziękuję wszystkim gościom ze Stanów Zjednoczonych, z Wielkiej Brytanii, z Hiszpanii, z Japonii, także i z Turcji, z Izraela, z Finlandii, z Czarnogóry, którzy przybyli dzisiaj na nasze spotkanie po to, by pokazać jedność, po to, by pokazać, że jesteśmy razem, że chcemy współpracować i chcemy, chcemy zacieśniać więzy...»	А. Дуда ставить всіх інших учасників у ролі, у яких хоче їх бачити; нав'язування почуття штучного сорому і через нього зобов'язання виконувати ті ролі, що він їх нав'язав.
21	«Po pierwsze chcę podkreślić, że od samego początku rosyjskiej agresji na	Зміщення фокусу уваги на свою країну та її дії (А. Дуда ставить

	<p>Ukrainę nasza postawa w Polsce wobec Ukrainy i wobec Rosji jako agresora jest jednoznaczna. Wspieramy Ukrainę od pierwszego dnia tej wojny. Wspieramy także po prostu ludzi z Ukrainy, z których ogromna rzesza schroniła się w Polsce w czasie, kiedy Rosja zaatakowała. Przypomnę; luty, marzec, kwiecień, maj 2022 roku miliony uchodźców z Ukrainy wtedy przybywały do Polski, przemierzały Polskę, przemieszczając się do innych krajów».</p>	<p>Польщу у приклад іншим державам та нав'язує свою позицію). Також вкотре наголошує на об'єктивному сприйнятті ситуації (Росії як агресора).</p>
22	<p>«Część z nich w Polsce była, niektórzy są jeszcze do dzisiaj. Znaleźli w Polsce swój nowy dom».</p>	<p>Наголошення на приязні та дружбі між країнами через факт позитивного досвіду переселенців (українців) у сусідній країні (Польщі).</p>
23	<p>«Rozmawiałem w tej kwestii naszych relacji z Ukrainą kilkakrotnie z premierem Donaldem Tuskiem. Nasza polityka tutaj jest stabilna, jednoznaczna i tutaj nie ma w Polsce wokół pomocy dla Ukrainy żadnego sporu. Wspieramy. Pan Premier Donald Tusk uzgodnił ze mną kwestie przystąpienia do porozumienia o wspieraniu Ukrainy, które podpisał nie tak dawno w Kijowie».</p>	<p>Зміщення фокусу уваги з себе на іншу політичну особу, підкріплення своїх слів та рішень авторитетом іншої особи.</p>

24	«Do tego porozumienia ma być zawarta umowa. Jestem przekonany, że po zakończeniu negocjacji, rząd tą umowę zawrze».	Замаскована вимога, суб'єктивнітьсь.
25	«A przy tym wszystkim przypomnę, że wśród wszystkich krajów, które dzisiaj sąsiadują z napadnięta przez Rosję Ukrainą, to właśnie na Polskę spadła, jak do tej pory, rosyjska rakietą i to właśnie na naszym niebie pojawiły się już kilkakrotnie rosyjskie rakiety, które wleciały w naszą przestrzeń powietrzną. Więc w istocie prawda jest taka, że sami znajdujemy się w sytuacji zagrożenia potencjalnym rosyjskim atakiem i te systemy dzisiaj chronią wojska sojusznicze».	Менторство, суб'єктивна оцінка, демонстрація громадянської позиції, зміщення на себе фокусу уваги.
Володимир Олександрович Зеленський		
1	Дуже дякую. Перш за все, дякую, Гітанас, тобі ще раз за запрошення. Дякую Анджею за теплі слова. Дорогі друзі, сьогодні важлива участь України у саміті ініціативи Трьох морів. Я дякую, пане Президенте, за запрошення для України, і це був плідний день та дуже детальні та вчасні зустрічі, та важливі для нас	Експресивність, емоційність, демонстрація надзвичайно теплого та позитивного ставлення до інших учасників саміту, маніпуляція подякою.

	перемовни. Передусім я хочу подякувати кожному народу і хочу подякувати кожному лідеру, які підтримують нашу оборону, наших людей, наш захист від російського терору...»	
2	«...саме зараз, саме в цьому році, ми маємо сконцентрувати весь наш потенціал на тому, щоб захистити і Україну, і незалежність кожного народу, який межує з Росією...»	Зміщення фокусу уваги зі своїх проблем на можливі проблеми інших держав, прогнозування майбутнього, створення умовної групи.
3	«...всі ми бачимо...»	Створення умовної групи.
4	«...всі ми бачимо, що Путін не хоче обмежуватись лише нашою землею. Погрози Росії охоплюють увесь простір від Європи до Казахстану, і це загроза для всіх...»	Зміщення фокуса уваги зі своїх проблем на можливі проблеми інших держав, прогнозування майбутнього, створення умовної групи.
5	«...далі, звичайно, фронт. Я чітко окреслив те, що планує робити Путін у цьому році. У нас є достатня інформація від розвідки...»	Прогнозування майбутнього, залякування.
6	«...кожного дня б'ють російські ракети, і кожного дня збільшується кількість обіцянок [від інших країн], кожного дня українські воїни на фронті витримують жорстокий тиск російської артилерії та керованих	Нав'язування почуття сорому.

	авіабомб. Реальність нарешті повинна почати відповідати словам...»	
7	«Дякую усім лідерам, усім нашим партнерам, які дійсно реалізують те про що ми домовлялись».	Маніпуляція подякою, нав'язування почуття штучного сорому, створення умовної групи.
8	«...я говорив про те, що критично важливо для європейської єдності підтвердити, що Євросоюз не боїться самого себе, і що НАТО не боїться своїх власних правил...»	Самоциткування; диктування дій, провокування до дії.
9	«...кожна демократична нація в Європі яка поділяє та захищає спільні цінності Європи та євроатлантичного простору заслуговує бути членом Європейського Союзу та Північноатлантичного Альянсу і це факт...»	Створення умовної групи, нав'язування почуття штучного сорому.
10	«Цей факт треба підтвердити реальними діями. Червень – це час, коли буде правильним фактично почати перемовини про вступ України в Євросоюз...»	Диктування дій, прогнозування майбутнього.
11	«Європі потрібен цей сигнал її власної сили, щоб у Путіна не було спокуси подумати, нібито Європа проявляє слабкість...»	Прогнозування майбутнього, залякування, провокування до дії.

12	«...вчора Польща згадувала загиблих у смоленській катастрофі і вже 14 років минуло і мої співчуття і хай пам'ять про усіх людей чиї життя були забрані про усіх хто загинув від Росії».	Посилання на історичну дійсність, зміщення фокуса із власних проблем на події в іншій країні.
13	«...вірю, що більшість світу цивілізованого, світу тих, хто не байдужий, хто за справедливий мир, приймуть там участь. Там буде розроблена детальна карта щодо закінчення цієї війни з погляду, ще раз, справедливого миру, ґрунтуючих абсолютно на резолюціях ООН...»	Неправильна мовна конструкція. Створення умовної групи, маніпуляція через нав'язування сорому.
14	«І це в такий формат ми на сьогодні бачимо, а якщо не буде допомоги нам буде дуже складно ми будемо втрачати наших людей втрачати наших воїнів абсолютно безцінних і питання не тільки в територіях...»	Нав'язування відчуття сорому.
15	«Тому що, якщо ти не відновлюєш свою територіальну цілісність, то і до тебе немає поваги, до твого суверенітету...»	Відвертість висловлювання, експресивність, нав'язування власної думки.
16	«...і тоді це – заморожений конфлікт, і вже буде питання часу, коли Путін знов повернеться...»	Прогнозування майбутнього.

17	«Дякую тобі, Андже, за підтримку...»	Звертання на «ти», наголошення на єдності держав.
18	«Польща для нас дуже важлива, це наш потужний, потужний партнер і географічний історично...»	Наголошення на близьких стосунках та єдності держав.
19	«...керівництву ратифікації... ратифікацій ротацій. Вибачте».	Обмовка.
20	«Мені здається, це дуже важливо і для партнерів, тому що з ними, у нас немає від партнерів ніяких секретів, тому цима технологіями ми обов'язково поділимось...»	Створення умовної групи, наголошення на єдності та близьких стосунках між державами.
21	«...серйозний «Defendant Shield». Yes, for Israel, which is important, Ізраїль сам, він би не зміг захиститись від такої кількості. Від такого масового, дуже потужного удару з Іранської сторони, і тут, безумовно, задіяна і протиповітряна оборона, і авіація, багато всього, багато всього цього, якщо чесно, скажу, не вистачає Україні Але, тим не менш. Це дійсно демонстрація, що таке союзники не на папері...»	Змішування мов, вживання англійських слів поміж українськими. Наведення прикладу зі сторони. Нав'язування відчуття сорому.
22	«Ви знаєте, коли говорять, що союзники не можуть нам дати ту чи іншу зброю, або не можуть бути в	Відвертість висловлювання, виказує свою думку - звинувачує, викликає почуття сорому, подання

	Україні тими чи іншими силами, тому що тоді буде сприйматись, що Україна затягнула НАТО в війну – так я вам хочу поставити після вчорашньої атаки питання: Ізраїль в НАТО, чи ні? Ось вам і відповідь: Ізраїль не країна НАТО. Союзники країни НАТО, в тому числі країни НАТО захищали Ізраїль».	об'єктивної картини дійсності без намагання догодити абонентам.
23	«Скажіть мені, будь ласка, як можна воювати було з цима тисячами, якщо у тебе немає зброї, яка їх збиває?»	Емоційне викликання штучного сорому.
24	«Ми не думаємо, що нам буде легше, ми боремось. Ми не думаємо про наступний рік, ми думаємо про завтра. Наші цілі набагато, скажу вам, життєвіші й простіші».	Відвертість висловлювання, подання об'єктивної картини дійсності без намагання догодити абонентам.
25	«Ми маємо пам'ятати всі – з історії наших народів що – <...> лише спільні дії та реальна солідарність здатні захистити свободу. Свободу наших країн від російської агресії...»	Експресивність, емоційність, демонстрація надзвичайно теплого та позитивного ставлення до інших учасників саміту, маніпуляція подякою.